Postimees

Ilmub iga päew.

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.

Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.

Telefonid Tartus: Tegewtoimetaja 2-86, siseriigi ja Tartu teadete toim. 1-86, kaugeköned 9-86, ärijuhatus 65, talituse üldtelefon 80, raamatukauplus 2-50.

Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 16-11.

Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe“ ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

Postiga: 1 kuu 150 s., 2 k. — 300 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 120 s., 6 kuud 725 s., 12 kuud 1400 senti.

Postita: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 325 s., iga lisakuu 105 s., 6 kuud 625 s., 12 kuud 1250 senti.

Tartu linna tellijatele. Kojukandmisega: 1 kuu 135 s., 2 k. — 270 s., 3 k. — 370 s., iga lisakuu 110 s., 6 kuud 700 s., 12 kuud 1350 senti. Talitusest ära wiies: 1 kuu 125 s., 2 k. — 250 s., 3 k. — 320 s., iga lisakuu 100 s., 6 kuud 600 s., 12 kuud 1200 senti.

Wälismaale — 4 krooni kuus. Poola, Leedu, Lätimaale — kodumaa hinnad.

„Maamees“ 30 senti kuus. „Sädemed“ 120 senti aastas, 60 senti poolesaastas, üksiknumber — 35 senti; ilmub 4 korda aastas. „Lasteleht“ 10 s. k. „Terwis“ 160 s. aastas, 80 s. poolesaastas, üksiknumber — 45 s.; ilmub 4 korda aastas. — Aadressi muutmine 25 s.

Nr. 107 Teistpäewal, 21. aprillil 1931. Tänast lehte 6 lehekülge 75. aastakäik.

GLORIA

Esietendus! Suurim ja ilusaim kahekordne eeskava. Meie pakume teile kõige paremat. — Selles eeskavas on kõik, mis võib kütkestada nüüdisaja publikut.

Hiilgav näitlejate koosseis: DINA GRALLA, MALY DELSCHAFT, IGO SYM, HANS STÜVE, ALBERT PAULIG, Harry Hardt j. t.

Algus kell 5, pühapäeval kell 2.30.

1) Grandioosne laulev heli-löökfilm

Möödunud unelmid

Eluline draama 12 osas. Armastuse piinad, mis lainete löökidega sulavad üheks akordiks. Filmi tegevus sünnib Mustamere kaunitel kallastel. Peaosades: MALY DELSCHAFT, HANS STÜVE, HARRY HARDT. Põrutav sisu! Vaimustav laul ja muusika!

2) Väga huvitav hooaja löökfarss

Eva kasukmantlis

Lõbus pikantne farss 9 jaos. — Peaosades: DINA GRALLA, IGO SYM, ALBERT PAULIG j. t.

3) Uus! Lõbus!

Heligrotesk

Suurem rongiõnnetus kitsaroopalisel.

Härgmäe jaama läheda1 suurwesi wiis rööpad 8 tolli õigest asendist kõrwale.

Kaks klassiwagunit wees.

Öö1 wastu esmaspäewa kell 12,18 juhtus Läti piiri ääres Eesti kitsaroopalisel rong nr. 17/16, mis Mõisakülast teel Walka oli, ränk õnnetus, mis pahemal juhtumisel inimohwreid oleks wõinud nõuda. Härgmäe jaama läheda1 on suurem org, kuhu kewadise suurwee ajal palju wett oli kogunenud. Wesi oli hakanud üle roudtee tammi jooksma, õõnestanud tammi ja nihutanud tee kõrwale. Kui öösel rong wigastatud kohale jõudis, kuulis wedurijuht äkki raksatusi ja rong jäi seisma. Kuigi wedur teele jäi, selgus, et pakkwagun oli risti rööbastele paisatud. Samuti oli kaks klassiwagunit wette langenud. Üks klassiwagun ja tagumised kaubawagunid seisid rööbastel.

Õnnekombel ei ole reisijatest keegi wigastada saanud, peale mõne, kes wäiksemaid kriinustusi said. Kuna läbi Läti sõites on wagunite ukseid lukustatud, tekkis õnnetuse hetkel reisijate keskel paanika. Wette sattunud waguni akendest hakkas wett sisse woolama, mispärast reisijad purustasid wagunitel aknad, et wälja pääseda.

Walgast sõitis kohe pärast õnnetuse teatawaks saamist wälja abirong ja esmaspäewa õhtuks loodeti wigastatud tee korda seada. Raudteeliin on suurwee tõttu õnnetuse kohal 8 tolli õigest asendist kõrwale wiidud.

Teeröövlid Wiru-Jakobis.

Röövitsid silgukaupmehe raha ja lõid röövitud jalaluu puruks.

18. skp. õhtul toimetati Rakwere haigemaija Rakweres, Näituse tn. 6 elutsew silgukaupmees Toomas Majamees. Majamehel oli parem jalasäär tugewa lõgiga purustatud ja luu murdunud. Seletuse järele tungitud temale Wiru-Jakobi alewist wäljawiiwal teel kallale ja röövitud ära taskust rahakott 25 kr. rahaga, kusjuures kallaletungijad tal kepiga jalaluu purustanud, et M. neid mõtte tagaajada ei saaks.

Majamees kaupleb maal silkudega. Esmaspäewa hommikul sõitnud ta Rakwerest wälja ja müütanud teel silke. Peale peatust W.-Jakobi alewikus, kus hobust söötnud, sõitnud edasi, et jõuda Rahkla küla, kus tuttawate pool peatuda kawatsenud. Jõudes Woore küla juures asuwa metsa wahele, tulnud talle järele jalgsi kaks tundmata noormeest. Et tal koormaks kaks silgutünni olnud, liikunud ta aegamööda. Warsti jõudnud noormehed järele ja enne kui ta rees ümber pöörata saanud, karanud üks meestest reele ja haaranud tal kaelast kinni ning käsutanud raha wälja anda. M. wastanud, et tal raha pole, sest silgud alles müümata. Nüüd karanud ka teine meestest reele ja tal paitunööpe eest awades, otsinud rahakotti. Warsti tõmmanudki põuetaskust taskuraamatu wälja ja nähes, et seal wahel raha on, hüüdnud: „Aga mis see siis on?“ Nüüd lasknud ka teine meestest ta kõri lahti ja sel ajal kui teine weel rees ringi waadanud, wõtnud teine kepi ja löönud sellega tugewa hoobi M-le wastu parema jala säärt, öeldes: „Nüüd ei saa sa meid enam taga ajada“. Peale selle kadunud noormehed läheda1asuwasse metsa. Ehmatusest kangena pole M. saanud ka mahti appi karjuda ja tundes jalas kanget walu, sõitnud lähemasse talu. Talus saabast jalast ära wõttes, selgunud et jalaluu on purunenud. Talus rakendati kohe hobune ette ja M. toimetati Rakwere. Röövijate tabamiseks sõitsid Rakwerest kriminaalametnikud kohale.

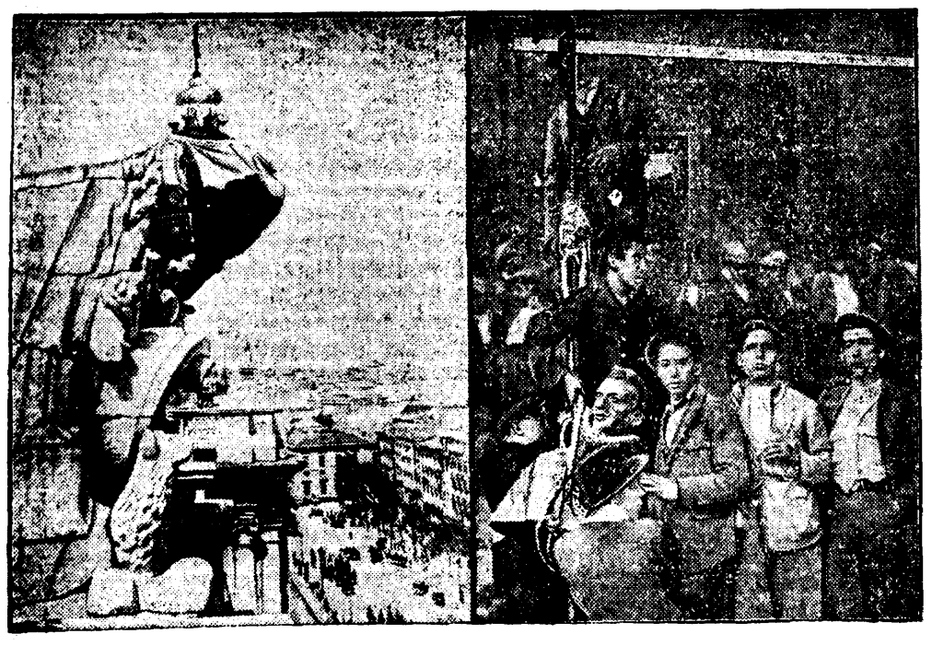

Kuningriigi märke häwitamas.

Waimustatud Madriidi noored wabariiklased pöörduisid oma tegewusihas kõigepealt wihatud kuningriigi tunnuste häwitamisele. Madriidi lossipealne kuningakroon kaeti wabariiklaste lipuga (pilt pahemal).

Wäga wihased olid rewolutsionäärid surnud diktaator Primo de Rivera mälestusmärgile. Töölised ja sõdurid wedasid kuju mööda Madriidi tänawaid ja poosid lõpuks üles (pildil paremal).

Metsikused Nikaraguas.

New-Orleansist, 20. apr. Nikaragua rahutustest saabuwad wäga ärewad teated. Ühisriikidesse on jõudnud mõned põgenikud, kes eluga pääsenud metsikust werepulmast, mille Nikaragua mässajad korraldasid ameeriklaste wastu. Üks põgenejatest on jutustanud, kuidas ta on lamanud üleni mudaga kaetult 24 tundi ja teesklenud surnut. Mässajad on kõik tema kaaslased maha tapnud ja iegi tüükideks raiunud. Pääsenu lamas mudas, millest wälja paistis ainult tema suu ja mille kaudu ta waewalt hingata sai. Mässajad tallasid ta keha peal, pidades teda surnuks.

Walimised Austrias.

Wiinist, 20. aprillil. Ülem-Austrias peeti maapäewa walimisi. Esialgse kokkuwõtte järele saawad kohti: kristlik-sotsiaalsed 28, sotsialistid 15, majandusblokk ja maaliit 5. Wõrreldes eelmiste walimistega on sotsialistid juure wõitnud 2 kohta ja kristlik-sotsiaalsed ühe. Suurfaksalased ja maaliit kaotasid 3 kohta. Walimistest osawõtt oli loid.

Kriis Austraalias.

Walitsuse majanduskawad kukkusid läbi.

Londonist, 19. aprillil. Austraalia, kes on Briti dominioonide keskel kõige halwemas majanduslikus seisukorras, näib seiswat kahekordse kriisi eel. Senat lükkas tagasi walitsuse ettepaneku 360 miljoni naelst. eest uue paberraha käikulaskmiseks, mis oleks esile kutsunud inflatsiooni. Walitsuse poolt oli 6 häält, wastu aga 21. Samuti on liidupank walitsusele esitanud ultimaatumi ja keeldunud uute krediitide andmisest. Peaminister Scullin süüdistab nüüd liidupanka riigielu segamise pärast ja ähwardab parlamendi mõlemad kojad laiali saata. Sellega tuleksid uued walimised wälja kuulutada. Uutel walimistel oleks ette näha eriti ägedat walimiswõitlust kodanliste erakondade ja sotsialistide bloki wahel.

Lätis tabati Moskwa kuller.

Uued wangistamised ja läbiotsimised.

Riiast, 20. apr. Wangistati 3. internatsionaali kuller, kes aprilli alul tuli Lätisse ja tõi kohalikkudele kommunistidele uusi korraldusi ja juhtnööre. Wangistatu juures leiti 2 walepassi, 2 Mauseri süsteemilist rewolwrit ja aruanne kommunistide tegewusest Lätis. Saadi kätte ka arwete- ja kwiitungiteraamatud, millest näha, et Läti kommunistide peale on iga kuu kulutatud 10.000 latti (720.000 E. senti). Passide järele ojutus ta Jakob Berkowitsch-Altmanis. Tema wangistamine sündis ajal, kui ta tahtis üle piiri Wenemaale tagasi minna. Ühenduses tema wangistamisega toimiti laialdasi wangistamisi ja läbiotsimisi kommunistide peres.

Seim tuleb kokku.

Raudtee Poola sõjapiirkonnast kuni mereni.

Warssawist, 20. aprillil. Poola wabariigi president kirjutas alla dekreedile, millega senat ja seim erakorralisteks istungjärguks kokku kutsutakse. Erakorraline istungjärk algab 23. aprillil ja seal tuleb arutusele seaduseelnõu Prantsuse-Poola raudteeühingule antawa kontsessiooni kohta Ülem-Sileesia-Gdynia raudtee ehitamise ja kasutamise asjus.

Õnnetu algus.

Inglise-Austraalia esim. postilennuk hukkus.

Sydneyst, 20. apr. Esimene lennuk „City of Cairo“, mis pidi wiima posti Londonist Austraaliasse, on hukkunud Kupangi lähedal, umbes 500 miili Port-Arwinist. Õnne kombel on reisijad ja post päästetud.

Jorga, mitte Titulescu.

Rumeenia uus peaministrite wahetus.

Bukarestist, 20. apr. (Trj.) Asjaloodud Titulescu walitsus astus tagasi. Põhjuseks on kuninga waheleseganine walitsuse koosseisu kujundamisele. Kuningas Karol esines Titulescule nõudmisega, et nut walitsust täiendatakse M. Argetoianu isikuga. Titulescu keeldus seda täitmast. Seepeale astus nus walitsus tagasi ja uue walitsuse kujundamine tehti ülesandeks prof. Jorgale. Jorga ajus lahkunud walitsuses haridusministri kohal.

Greeka-katoliku ja anglikani kirikute lähenemine.

Londonist, 20. apr. (Trj.) Jeruusalemmast teatatakse, Canterbury peapiiskop sahkus Jeruusalemmast ja sõitis Beiruti, kus ta uuesti asub Morgani jahtlaewale. Inglismaal antakse Canterbury peapiiskopile osaks saanud pidulikule wastuwõtule suurt tähelepanu. Arwatakse, et nüüd on astutud uus tähtis samm lähendamisele Greeka-Katoliku ja Anglikaani kirikute wahel.

Сегодня 21-го апрѣля ПОСЛѢДНІЙ ДЕНЬ

распродажа моихъ книгъ.

Съ почтеніемъ

Д. ГЛИКСМАНЪ.

Tartu, «GRAND HOTEL», tuba nr. 18.

„Tegur“ läks Pikalaenu Pangale.

Suur kinniswarade oksjon rahukogus.

Esmaspäewal oli Tartu-Wõru rahukogus suur kinniswarade oksjon. Rahwast oli ilmunud erakordselt rohkesti, nii et isegi oksjonisaali koridorid olid asjasthuwitatuid täidetud. Suuremaks müügiobjektiks oli a.-s. „Teguri“ kinniswara, mille omandas Pikalaenu Panga wolinik Wiktor Lehes 6 miljoni sendi eest.

„Teguri“ majad tulid müügile kolmes osas. Esimesena läksid haamri alla Holmi ja Fortuna tänawal asuwad kiwist ja puust tööstushooned, mis koormatud mitmekümne obligatsiooniga. Kokku lasub sel kinniswaral wõlga 42.532 kr. Pakkumise alghinnaks oli 35.000 kr., millele Pikalaenu Panga wolinik Wikt. Lehes, ainuke pakkuja, juure lisas 1000 kr., omandades sellega kinniswara 36.000 kr. eest.

Teises osas tuli müügile Holmi, Raekoja ja Fortuna tänawa nurgal asuw puumaja, millel lasub kokku wõlga 131.246 kr. Pakkumise alghinnale lisab Lehes ka seekord 1000 kr. juure ning müügiobjekti saab 23.000 kr. eest. Kolmandaks müügiobjektiks on Fortuuna tänawal asuwad hooned, millel wõlga 131.700 kr. Siin lisab W. Lehes juure 500 kr. ja omandab sellega hooned 3500 kr. eest. Olgu tähendatud, et müük teostus ainult hoonete ja krundi kohta, kuna wabriku sisseseade jääb endisele omanikule. Sellega asub tööstus nüüd wõõrastes ruumides.

Kõige rohkem huwi näis pakkuwat Haaslawa wallas asuwa Helmi Opmanni wakutalu „Mikko“ müük. „Mikko“ on 40,03 tiinu suur ja tal on õige hästi metsa, kuna hooned üsna kehwad. Pakkujaid on terwelt 25 ja wäljapakkumine wõtab ligi tund aega. Lõpuks omandab talu Arnold Ottas 8025 kr. eest.

Nikolai Schaafi „Tille“ wakutalu, mis Wõrumaal Hurmi mõisast eraldatud ja mis 80,43 tiinu suur, on wõlga 17.3002 kr. Pakkujaid on kuus ja 15.100 kr. eest ostab selle Eduard Sikk.

Surn. Jaan Glockmanni pärandustombu Wõrumaal Wana-Antsla mõisast eraldatud wakutalud „Pakla“ ,mis 29,86 tiniu suur, hüpoteegi- ega maksuwõlga ei ole. Mihkel Reinert ostis „Pakla“ 4475 kr. eest.

Jaan Kerge Wõrumaal Urwaste wallas asuwal „Kema“ talul, mis 28,06 tiinu suur, lasub wõlga 3756 kr. Pakkujaid on kaks ja neist ostab Alfred Perw talu 5000 kr. eest.

Aleksander Pruhli koht „Kõrtsi“, mis asub Petserimaal Wilo wallas Pankowirsa asunduses ja mis 0,26 hekt. suur? ostab ainuke pakkuja Karl Kerem 3053 kr. eest.

Peale selle tuli müügile kolm linnamaja. Marie Karoline Meose ühekordne ärklitubadega puumaja Annemõisa tänawal ostab 8800 kr. eest Ilmar Paris. Kuna maja asub linna maal, siis on linnawalitsus teinud teatawaks, et soowiforral wõib linnawalitsus 2 kuu jooksul oma ostu eesõigust kasutada. Samajuguse teatega on esinenud ka sõnise omaniku poeg.

Põllumajanduse osaühisuse „Amilumi“ ühekordne puust elumaja ja kondi ning liimijahu wabrik, mis asub Rebase tänawal, on teistkordsel oksjonil. Kokku lasub neil wõlga 48.457 kr. Müügiobjekti ostab Artur Pahkeli wolinik Raimond Busch 19.2002 kr. eest.

Johannes Liiwaku Tartus Aleksandri ja Kuu tänawa nurgal asuw ühekordne puu elumaja, millel lasub 2888 kr. wõlga, müüdi 2500 kr. eest a.-s. A. Rosenwald ja Ko wolinikule adw. K. Laagusele.

Paarile wäljakuulutatud müügiobjektile ostjaid ei leidunud. Järgmine kinniswarade oksjon on rahukogus 28. aprillil.

„Robinson Crusoe“ autori 200 a. surmapäewaks.

26. aprillil möödub 200 aastat inglise kirjaniku ja politiku Daniel Defoe surmast, kes oma „Robinson Crusoega“ lõi suurematu tüübi kirjandusse. Kõigisse kultuurkeeltesse tõlgituna on seiklusromaan igal pool tuntud. Defoe jutustus põhjenes šoti madruse Alexander Selkirki tõelistele elamustele. Pildil on kirjanik ühe kaasaegse waselõikes kujutatud.

Täna riigikogu koosolek.

Täna kell 5 peetakse riigikogu koosolekut. Päewakorras on 13 seadust, nende hulgas asunduskapitali käesolewa aasta eelarwe ja awalikkude algkoolide seadus ning pedagoogiumi seadus 1. lugemisel.

Tallinna leib on alles nurimata.

Mõnes ajalehes ilmus teade, nagu oleks majandusministeerium annud wälja mõningad teated Tallinna leiwa koosseisu kohta ja leiwatööstusid juba tõstawad protsessi ministeeriumi wastu. Majandusministeeriumist aga seletatakse, et nende poolt ei ole antud andmeid leiwa nurimise tulemuste kohta. Riiklik katsekoda ei ole ka weel andmeid esitanud nurimuste kohta ja need selguwad arwatawasti kolmapäewaks.

Majandusmehed Soome-Ugri kultuurkongressile.

Suwel Helsingis peetawast Soome-Ugri kultuurkongressist osawõtjaks on kutsutud esitajad ka kaubandus-tööstuskojalt ja teistelt suurematelt kuluur-majanduslikudelt ettewõtetelt.

Haaslawa wallawanem Jaan Ango ametist tagandatud ja kohtu alla antud.

Maawalitsuse nõudmistest hoolimata pole Haaslawa wallawalitsus läinud aasta kewadest saadik läbi wiinud teedejagamist üksikute naturaalkohuste wahel maanteede seadmise nõuete kohaselt, mispärast polnud wõimalik ka teede rewideerimist kewadel ja sügisel määratud ajaks toimetada.

Kuna wallawalitsuse ametnikkude wahelise ametijaotuse protokolli põhjal on pandud wallawanema J. Ango peale naturaalkohustiste täitmine ja korraldamine teede alal, otsustas maawalitsus wõtta wallawanema Ango wastutusele R. S. 339 ja 341 põhjal. Prokuröri korraldusel on kohtu-uurija selles asjas juba juurdlust alustanud.

Tartu 5. jaosk. rahukohtunik tühistas wallakogu otsuse 20. detsembrist l. a., otsus astus seaduse jõusse ja maawalitsus saatis wallawalitsusele ecskirja administratiiwkohtu korra nõudel otsus wiibimita täita, kuid otsus seisab täitmata juba üle wiie nädala, samuti seisab umbes kolm kuud täitmata maawalitsuse uue rewideerimisel leitud puuduste kõrwaldamiseks.

Kuna wallawanem on wallawalitsuse tegewuse juht, tema pole mingit korraldust teinud seaduse jõusse astunud kohtuotsuse ja järelwalweasutuse nõudmiste täitmiseks pikema aja jooksul, temata tegewusetus ametasutiste tegewust halwab, otsustas maawalitsus 18. skp. wallawanem J. Ango ametist tagandada ja kohtu alla anda, kuna wolikogule on ettekirjutatud lähemal koosolekul uue wallawanema walimine ette wõtta.

„Postimehe“ lugejad

on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Ühe diktatuuri langemise puhul.

Ilmasõjale järgnenud raskused on rahwaid ja riike sundinud mõjuwaid abinõusid otsima hädast wäljapääsuks. Seejuures on nii mõnelgi pool usk kõikuma löönud wanade abinõude sisse. Katsutakse raskusterohke ajajärgu elu ka lausa uutesse wormidesse walada.

Peetakse wajalikuks, et riikidel wõimalus oleks riiklikku politikat senisest kawakindlamalt ja püsiwamalt juhtida. Oldakse tõsiselt pettunud „ühepäewa politikast“.

Parlamentaarse korraga riikes, kus proportsionaalne walimiswiis tarwitusel, kaewatakse erakondade rohkuse üle, kellest igaüks piiüab ka kõigumisis kõwasti kaasa kõnelda. Raske on tõepoolest seal politikat järjekindlalt ja püsiwalt juhtida ,alalised muutused aga loowad õhkkonna, milles hirmus ollakse homse päewa eest. Ollakse eriti mures riigi majanduspolitika pärast.

Kus on wäljapääs?

Piiütakse riigi majanduspolitikat tegeliku elu nõuetele ligemale wiia sel teel, et luuakse riigi majandusnõukogud, kes parlamendi kõrwal püüawad riigi rahwamajandust riigi ja rahwa huwides terwendada.

Mõnel pool aga minnakse kaugemale ja loobutakse kolleegiumidest ja antakse otsustaw wõim ühe isiku kätte, et saawutada riigi elu juhtimisel järjekindlust ja püsiwust.

Hispaania asus kaheksa aasta eest wiimasele teele. Nüüd aga on see teekond esialgu lõpukorral.

See sündmus wäärib seda suuremat tähelepanu, et Saksamaal räägitakse mitmel pool diktatuuri sisseseadmise wajadusest. Isegi kolme erakonna maal — Inglismaal — on tekkinud politiline wool, kes awalikult kuulutab, et praegune walitsemiswiis Inglismaale enam hästi ei sobi.

Ei puudu wahest isegi meil neid, kes pettunud meie praegusest riigikorrast ja kõnelewad põhjalikkude uuenduste wajadusest.

Kõigi uuenduste kawatsuste juures ei tohi aga ühte ära unustada, et parlamentaarse korra on rahwas omale kätte wõidelnud. Nii mõneski riigis on wõitlus aastasadu kestnud ja rohkesti ohwrit nõudnud. Ja sellepärast on ka täiesti arusaadaw, et tahtejõuline, teowõimne ja kõrge kultuuriline tasapinnaga rahwas kergel käel oma õigusist riigiwalitsemise alal ei loobu.

Ja kui ta peakski kriitilisel momendil leppima diktatuuriga, siis peab tal weendumus olema ,et see isik, kelle kätte wõim antakse, on suur isik — wäga andekas riigimees, suure töötõõmega, läbi ja läbi õiglane ja aus. Peale selle tuleb seejuures alati silmas pidada, et diktatuur on ainult ajutine walitsemisworm, mis õigel ajal uuesti maad peab andma rahwawalitsusele. Diktatuuri loomulik iga on ainult nii pikk, kuni tal riigielus terwendawat tööd on teha.

Mida näeme aga Hispaanias?

Hispaania kuningat peetakse üldiselt aktiiwseks ja intelligent inimeseks, isegi üheks paremaks politikameheks Hispaanias. Ta oli seejuures rahwa seas kaunis populaarne, osalt tänu rohkearwulistele elukallale kippumistele, millest ta alati nagu imewäel õnnelikult pääses.

Mis puutub aga Hispaania diktaatorisse Primo de Riverasse, kes 1923. aastal kuninga nõusolekul Hispaaniat ilma parlamendita walitsema hakkas, siis wõis ta küll hea kindral ja meeldiw isik olla, kuid riigimehena talitas ka naiiwilt. Eriti tema majanduselu terwendamise kawad olid fantaasiarohke inimese unistused, mis paberil ilusad wälja nägid, kuid mis tegeliku eluga kokku puutudes kokku warisesid.

Õige pea tekkis tunne, et diktatuur Hispaanias ei suuda mingit terwendawat mõju awaldada. Ka kuningas sai sellest aru, et asi on äpardumas; kuid ta lootis seisukorda päästa seega, et 1929. aastal senise diktaatori asemele kutsus uue, nimelt kindral Berengueri, keda kõige andekamaks Hispaania kindralitest peetakse. Tema püüdis kontakti luua ka wabariiklaste juhtidega ja walmistas pinda ette üleminekuks rahwawalitsuse juure.

Kuid tema walitsemisaeg oli lühike. Nüüd oli juba teine tõsine moment, kus kuningas oleks wõinud ja wahest ka pidanud rahwa poole pöörama. Ta otsustas aga teisiti ja kutsus ametisse kolmanda diktaatori, kes üsna kahwatu isik oli.

Nii wõime siis kokkuwõetult ütelda: Hispaanias ei olnud diktatuuri maksmapanekul kohast diktaatori kandidaati. Seega oli selle walitsemiswormi äpardumine juba ette ära otsustatud. Teiseks rippus kuningas liiaks kaua diktatuuri küljes ja jättis mitu õiget momenti rahwa poole pööramiseks kasutamata. Et aga diktatuur Hispaanias siiski kaheksa aastat piisida suutis, wõlgneb tänu asjaolule, et Hispaania rahwa kultuuriline tasapind wõrdlemisi madal. Ka kuningriiklaste arw ei ole Hispaanias mitte wäike.

Kuidas arenewad Hispaania sündmused?

Wõi seame lisaks teise allküsimuse üles: kas on Hispaanias kommunismi karta?

Kommuniste on teataw osa Hispaania töötuslinnas Barcelonas. Samuti leidub kommuniste maatameeste keskel Hispaania lõunapoolses osas, kus suurmaaomandus wõimul on.

Teiselt poolt on alles küsitaw, kas kõik need, kes pahempoolsete poolt hääletasid, ise ka tõepoolest pahempoolsed on. Protestiks diktaatorite saamatuse ja diktatuuri wäärnähtuste wastu wõidi hääled anda just nende erakondade poolt, kes wäärnähteid kõige teravamini piitsutasid. On aga diktatuur kokku warisenud, siis wõib kainenemine maad wõtta.

Ühtlasi olgu meeles peetud, et tõsist demokraatlist korda on wõimalik heade tagajärgedega ainult seal läbi wiia, kus rahwa kultuuriline ja haridusline tasapind kõrge on.

Arwestades kõige sellega, on Hispaania sündmuste ettekuulutamise alal raske prohwetiks olla, seda enam, et Hispaanias erakondi pööraselt palju on.

Lõpuks olgu weel wähe waadeldud, missugust mõju wõiwad Hispaania sündmused rahwuswahelises elus awaldada.

Kõige pealt wõib seal tõsist tähelepanu äratada separatistline wool. Mitte Kataloonia enesemääramise püüded, küll aga baskide liikumine, sest osa baske elab Prantsusmaal Hispaania piiri ääres.

Teiseks wõib küsida, missugust wastukõla leiawad Hispaania sündmused riffkabiilide juures Aafrikas. Kas ei alusta nad oma wabadusõda uuesti? Selle lämmatamine ei olnud kuningriigi päewil sugugi kerge ülesanne Hispaania kindralitele.

Ja kui riffkabiilid Aafrika Hispaania osas ennast liigutama hakkawad, siis wõib see wastukõla leida Prantsuse Marokkos. Wististi on lugejail weel meeles Ab del Krimi päewad.

Kui aga hispaania ja prantsuse wäed Aafrikas pärismaalasi rahustamas, siis hakkawad itaallased sealseid sündmusi hoolega jälgima, sest Itaalia wälispolitika on Mussolini päewil üsna aktiiwne ja Itaalia on juba waremalt teatawaks teinud oma Aafrika politika kawa.

Kokkuwõttes näib tunne olewat, et Hispaania sündmuste arenemist kogu Euroopas kaunis suure pinewusega jälgitakse.

Diplomaat.

Tallinna ärimehed pannakse wangi.

Bachmann ja Waas tunnistati maksujõuetuks, Steinide asja selgitatakse.

Laupäewal arutati Tallinna-Haapsalu rahukogus pudukaupmees Paul Bachmanni maksujõuetuks tunnistamise asja. Bachmann oli juba ammugi maksuraskustes. Müüd nõudis suurkaupmees B. Goldmann tema maksujõuetuks tunnistamist. Rahukogu otsustas Paul Bachmanni tunnistada maksujõuetuks ärialal ja ta wõtta wahi alla.

Rohu- ja wärwikaupmees Nikolai Waasi maksujõuetuks tunnistamist nõudsid Eesti Pank, Tartu Pank ja teised kreditoorid.

Waas seletas kohtus, et tal on kaupluses kaupa 6 miljoni eest, siis on tal Narwa linnas kolm kiwimaja, kus ta on ½ osaga osanik, samuti on tal Tallinnas S. Karja tän. asuwas majas osa. Wõlausaldajate palwel kuulati üle kolm tunnistajat, kes seletasid, et kreditooride koosolekul tunnistanud Waas ise end maksujõuetuks, sest tema wolinik ja ka Waas ise seletanud, et ta üle 35 protsendi ei jõua kreditooridele maksta. Tema warandus, mis kaupluses, oli hinnatud 41.388 krooni peale, wõlgasid oli Waasil 12 miljonit senti. Teisele tunnistajale seletanud Waas, et Narwas asuwate majade remont läheb rohkem maksma kui majad wäärt. Tallinnas asuw maja on nii wõlgadega koormatud, et Waas pakkunud oma osa 1 milj. sendiga müüa.

Rahukogu otsustas Nikolai Waasi tunnistada maksujõuetuks ja teda wõtta wahi alla. Tema waranduse hooldajaks määrati wann. adw. abi A. Brinka.

Endised „Estokingi“ direktorid wennad Abram, Meyer ja Oscher Seinid olid wälja kutsutud ette näitama oma maksuwahendeid. Seda nõudsid Eesti Pank ja Diskontopanga likwideerimise komisjon.

Kõik Steinid lugesid ette pika rea oma warandusest, neil on maju, krunte, aktsiaid jne., kuid üksi neist ei teadnud täpselt seletada, kui suur on nende waranduse wäärtus. Ka ei teadnud keegi, kui palju tal wõlgasid on.

Rahukogu otsustas Steinide waranduse ära hinnata lasta. Nii tuleb nende maksujõuetuks tunnistamine hiljem.

Wennad Steinid on teatawasti wahiall ja toodi kohtusse wangiwalwurite saatel.

„Postimeest“ loeb igaüks

kes tahab teadlikult osa võtta Eesti politilisest, kultuurilisest, majanduslikust, sotsiaalsest elust!

Hiilgawa raha tagakülg.

Kuiwõrd uisa-päisa edeneb Nõuk. Wene „kawakindel“ majanduselu.

Nõuk. Wenemaal pühitsetakse juba „pjatiletka wõitu“: naftatööstus on tõstnud oma toodangut määrani, mida nähti ette wiieaasta majanduskawa lõpuks. Milline on hiilgawa raha tagakülg, s. o. missuguste raskustega Wene majanduselu tegelikult wõitleb, walgustab „Voss. Z.“ kaastööline Moskwas. Ta jutustab kokkuwõttes:

Kuna „proletariaadi loow algatus“, „töölismassside entusiasm Lenini jälgedes, partei ja tema juhi Stalini juhtimisel“ tooresõli tööstuse wiieaastase kawa on täitnud kahe poole aastaga, on Moskwas lahti suur wõidupidu. Pühitsetakse Baku wõitu; petrooleumi allikate wõitu, kõigi peakorterite „päewaläskudega“, kus 150.000-meheliselle „petrooleumi-tööliste armeele“ spoowitakse õnne ja lauldakse kiidulaulu „pjätiletkale“. Lõpuks walitsus laseb sadada ordeneid ja ehib juhtiwate üheksateistkümne „kangelase“ rinda nendega. . .

Asjalikult öeldud paljude miljardide inwesteerimine, tooresõli saamiswiiside ratsionaliseerimine tehniliste moodsustega ja Ameerika tööriistadega, samuti silmapaistwate Ameerika eriteadlaste nõuanded on andnud teatud tulemusi. Petrooleumi-wäljade elektrifitseerimise, mehaniseerimise ja uute puuraukude töölerakendamisega on saawutatud petrooleumitoodangus tõusu, millist wiieaasta kawa mitte nii kiiresti, waid alles 1932—1933. aastaks ette nägi. Wiieaasta kawal on kord juhus olnud, et Nõukogude Wene enam iseäralikult kinni ei pea ainult diagrammidest ja arwudest, waid oma arengut mõõdab majanduslikude seaduste alusel, mis wanemad on kui tema ise.

On weel hästi meeles, kuidas talupoegade waeseks jäämine ja kurnamine kollektiiwides esile kutsus sarnase masside tormi, et kõik wiieaasta plaani hoolikad arwutused oldi sunnitud üle parda wiskama. Siiski on kõigi moodsate abinõudega puuritud õliallikad piiri pidamata wiieaasta plaanist üle kerkides, kahtlematult palju rohkem rõõmu jünnitanud kui kollektiiwid: „Wiieaasta plaani täitmine ühel aastal“ (wõi isegi poolel aastal) on riigile küll põrgulikku raha maksma läinud, mida mitte nii kerge tagasi ei ole saada. — Petrooleumi kawa täitmine 2½ aastaga, selle wastu, on otsekohe mõjuw majanduslik algatus, mida õigusega peab hindama.

Õlitoodangu suurendamine 11,7 milj. tonni pealt 1928. a. — 27,5 milj. peale — samaajalise walmistuskulude wähenemisega umbes kolmandiku wõrra — kindlustab ju Nõukogude Wenemaale tooresõli ja selle produktide wäljawedu wähemalt praegusel määral, waatamata kiirelt suurenewale omatarwitusele wabrikutes, maa „traktoriseerimisel“ ja „motoriseerimisel“. Tähtsa eksportaine kindlustus warjab ka otsekohe hea osa sellest warjust, mis annab tõsiasi, et industriliseerimise jaoks ülemahutatud summad lühikese aja tõttu peawad palju suuremad olema kui produktsiooni saawutused. Ometi on põhjendatud kahtlusi, et 1933. a. jaoks wõetud arw — 46 milj. tonni tooresõli maewalt saab täitmist leida, kuigi õliallikatele eelarwes weel edasigi tuleb suuri summasid ette näha. Isegi juhtiwatel kohtadel olewad Ameerika asjatundjad Bakus ütlewad: „Kerge on õliallikate toodangut kasutada, kuid palju tähtsam on tööstust nõnda siisse seada, et ta püsiwa maksimaalse ja stabiilse toodangu annab.“

Siis ka laseb see tõeline ja nimetamiswäärne edu seda enam ilmsiks tulla wastolusid Nõukogude Wene nii plaanikindlas majanduselus. Need nähtused tekiwad näideteta inkongruentsustest üksikute tööstusharude arenemistempos. See on ju kaoseline kõigi tehaste üksteisest mõõdatöötamine, ja ülepeakaela pillaw industrialiseerimistempo maa jaoks, ja eriti Wene inimese jaoks, kes selle wäljakannatamiseks ei ole küllalt küps. Aetakse ülesse uusi wabrikuid ja tehaseid, mis jääwad pool walminult seisma sellepärast, et ehitusmaterjali ei suudeta walmistada, wõi et raudtee ei jõua tarwilikku kohale wedada. Tööstuse üleschitamist piitsutakse nõnda taka, et ei suudeta ettewalmistada enam ühtegi juhti ega wilunud töötajõudu. Tumedast külast tulnud inimene aetakse liikuwa lindi ette ja sunnitakse tööle ilma tähele panemata, et kuigi etteplaanitsetud produktsiooni arw täidetakse, ometi sellest produktsioonist wähemalt 20—30 protsent on tarwituskõlbmatu ja ainult ärawiskamiseks. Tööstuslikud andmed räägiwad tahtmatult oma keelt, waatamata igale ettewaatusele. Weel paremini selgub see igapäewasest elust; mingisugust tarbeasja, olgu see siis jalats, wõi mantel, wõi hõõglamp, wõi tangid, wõi tükk traati, — seda lihtsalt ei saa. Kes Moskwas wõi prowintsilinnas statistilisele näidatud „produktsiooni“ tulemusi hakkab otsima, see satub wastu paradoksaalsele lõpuotsusele: mida enam wabrikuid Nõukogude Wenes ehitatakse, — seda wähem kaupu on saadawal.

Kui nii ühelt poolt takistawad terwet majanduse arengut rohelise laua tagant nõuetawad arwud ja tempo, siis takistawad teiselt poolt tööd puuduliku toitlusega ja harjumatud töölised. See awaldub eriti metallitööstuses, kus produktsioonimääraid täita ei suudeta ja samuti söekaewandustes. Sunnitöötwiisiliste nõudmistega, palga kõrgendamisega, preemiatega ja teiste eesõigustega tahetakse töölist kaewanduses hoida ja temas tööhimu äratada; paremaid kortereid lubatakse, komisjone saadetakse ja paremat toitu antakseegi wahepeal — talitatakse päris wenelaslikult ja majanduspildile tüüpiliselt. Siis äkki leiab erakonna juhatuse komisjon, et peab algama kaewanduse söögisaalide sissesseadete parandamisega, „puuduwad „köögiriistad, noad, kahwlid. . . .“

Neile tarwidustele ei ole wiieaasta kawa mõtelnud, kirjutab „Voss. Zeit“. kirjasaatja Moskwast.

Kes kahju kardab see kasu ei saa, seepärast omandage veel täna E. Olümpia komitee loteri pilet. Loosimine kindlasti tuleval kesknädalal.

Teadmiseks! 6 korda wõib wõita igaüks, kui ta weel täna omandab ü. E. N. ü. loteriipileti ja pileti all serwas olewa kupongi 22. aprilliks Tallinna, Lossi pl. 4, ü. E. N. ü. loterii toimkonnale ära saadab.

Põgenemine Kremlist.

Sven Adeloni romaan.

Tõlkinud M. P. 10

Kas pidi siis tõesti olema wõimalik, et sellel saladuslikul inimesel oli sissepääs Nõukogude kõrgematesse ringidesse? — See oli küsimus, mille komissar näiliselt oli endale ajetanud.

Kui mind sellel päewal wiidi tagasi kongi, olime, — mina ja komissarid, — jõudnud omawahel kokkuleppele. Nimelt pidin teisel nowembril saama wõimaluse ilmuda ettenähtud kohtumisele, näiliselt waba mehena, kuid endastmõistagi tsheka politseiniikkude saatel. Silmapilgul, kui saladuslik Iwanow annab ennast mulle tunda ,pidi ta arreteeritama. Ojutusid minu andmed õigeks ja tshekale tõepoolest kasulikeks, pidin wabanema karistamatult.

Need olid tingimused, mis komissar lõpuks pidi wastu wõtma. Oma kohtumise näilise härra Iwanowiga ma olin määranud nii elawasse linngosse nimelt seepärast, et komissaril ei tarwitseks loota, et ta saagi kätte saab ilma minu abita. Ta kohtles mind nüüd õige sõbralikult, ja enne kui mind wiidi tagasi kongi, julgesin küsida, kes on minu peale kaewanud.

Ta naeratas.

„Seda tahaksin meelsasti isegi teada,“ ütles ta, „kiri, mis teid ära andis, oli ilma allkirjata,“ ja samal ajal ta andis walwurile märku mind ära wiia.

See kokkulepe komissariga leidis aset oktoobri wiimaseil päewil. Kuupäewa ma täpsalt ei mäleta. Järgnewail päewil mind ülekuulamisele enam ei wiidud, waid jäeti rahulikult kongi. Mind toideti küllaltki hästi ja sain ma nüüdsest peale jälle sigarette. Peaaegu ma oleksin olnud üsna rahul, kui mind wahetpidamata poleks piinanud teadmatus minu naise saatuse suhtes. Ja sellest teadmatusest ma pidin waikima kõigile inimestele. Ma teadsin, et wähemgi küsimus minu walwurile wõis Wera saata hukatusse. Loetlesin päewi ja tunde lahkumiseni. Wiimaks saabus teine nowember, minu arwatawa kohtumise päew härra Iwanowiga. Enne kella kuut lasti mind wabaks, et oleksin õigel ajal kohal.

Kui tscheka wärawast wõljusin, puhus mulle külm talwedõhk wastu. Lõikaw tuul keerutas tänawatel lund. Sigarett suunurgas ja kajuka krae löödud üles, lonkisin läbi tänawate, näiliselt waba ja muretu inimene. Ja ometi walwurid olid otse minu kannul.

Juba kui astusin wabadusse, märkasin teispool tänawat kahte meest, kelledest üks mind silmas, mispeale ta otsekohe puudutas käsiwarrest teist. Nad noogutasid teineteisele peaaegu märkamatult ja kõnelesid edasi. Alles nüüd ma tundsin ühe neist ära. See oli üks neid salapolitseinikke, kes mind oli arreteerinud jaanuas. Kui silmapilguks waatasin ümber, panin tähele, et nad mulle mõlemad järgnesid. Peale selle oli kaunis tõenäoline, et politseinikud piirasid kogu seda ümbrust, kus pidi aset leidma kohtumine. Kuid mõlemad salad hoidusid minust kogu aeg teatawas kauguses. Wõrku ei pidanud ju minema mina, waid minu poolt wäljamõeldud härra Iwanow. Mängisime niiöelda tiigrijahti. Mina olin sõõt, ja härra Iwanow politseiniikkude kujutluses tiiger, — see ohtlik ja umbusklik kiskja, keda ei tohitud peletada.

Näiliselt muretu ja ümber waatamata, jalutasin edasi, sammusin põiki üle Lubjanka platsi „Metropoli“ wõõrastemaja poole, möödudes suurest teatrist. Mõne minuti pärast olin wõõrastemaja „National“ ees. Siin algas kokkukõneldud koht. Mitu korda hulkusin pikkamisi wõõrastemaja ja Kremli wahel edasi-tagasi. Kellel koht tuttaw, see teab, et see wahemaa ei ole pikk. Kuid kõndisin aeglaselt ja jätsin endale rikkalikult aega, kuna tsheka agendid mind jälgisid teatud kauguses.

Kui jälle lähenesin Kremlile, nägin, et walgustatud tornikellad puudus kümme minutit poolest. Lund ei sadanud enam ja ilm oli muutunud wäga pimedaks. Tipuline ringmüür, Kremli tornid ja mügermused tõusid pigimusta taewa poole nagu muinasjutulised siluetid. Olin jõudnud wärawale. Läbi sajandite-wanuse wärawa wiib järsk sillutatud tee üle wana wallikraawi Kremli. Wäraw on läbi puuritud üksiseiswast tornist. Tee wiib lahtise taewa all edasi ja piirab teda kahelt poolt püstand. Nagu öeldud, on tee kaunis järsk, nõõrsirge ja nii kitsas, et teda mööda wõib waewalt sõita ainult üks auto. Tee on sillutatud, ja talwepäewil, kui lumikate ribati puhutud kõrwale, wõiwad libedad, jäätanud kiwid walmistada üllatust. Ma seisin nõsiis wahetult wärawa all ja teadsin, et mind walwas kaks meest. Pisut kõrwal ja walwuri seisukohalt mitte nähtawal oli hädaabiks üles löödud laudputka, milles punawäe ohwitser müüs pääsetähti Kremli.

Ilma niisuguse pääsetäheta ei saa walwurist keegi mööda.

Et aga saada pääsetähte, peab esitama oma paberid ja teatama, keda tahetakse Kremlis külastada. Enamail juhtudel helistas ohwitser külastatawale telefoni teel ja päris järele, kas wõib külalist sisse lasta. Pärast seda ta andis siis sissepääsuloa. Kreml oli muutunud peaaegu sama sissepääsmatuks, nagu sajandite eest, mil tsaaride ja tatarite kants oli tõeline kindlus. Nüüd olid punased komissarid need, kes arwasid siin endid kaitstud olewat atentaatide eest.

Selle omapärase asjade seisukorraga olin arwestanud.

Paberitükk, mille wanglas olin leidnud oma taskust, oli nimelt kasutamata pääsetäht Kremli.

Mõni päew enne enda arreteerimist olin üles otsinud oma tuttawa, enamlise sekretäri, kes oli mulle muretsenud wälispassi ja kes tollel päewal nagu tawaliselt töötas Kremlis oma ülemuse juures.

Tookord olid minu paberid korras, ja ohwitser wahiputkas, kes mind mäletas ka weel eelmisest külastusest, andis mulle otsekohe sissepääsetähe, mida ma tookord siiski ei kasutanud, kuna kohtasin otseteed Kremlist tulewat sekretäri wärawa ees.

Nüüd tscheka oli minult ära wõtnud kõik paberid. Juhulikult oli jäänud waid see pääsetäht. Ta oli ainus kaart, millele panin kõik.

Kiire otsusega ruttasin wärawale ja ulatasin oma kaardi ühele wahtipidawaist sõdureist, — tugewale, rõugearmilisele ja tõntsi, laia näoga mehele.

Hoolitsesin selle eest, et tulin wahiputka poolt küljest, nagu walwekorral olew ohwitser oleks mulle pääsetähe annud alles praegu. Endastmõistagi seisis sellel wale kuupäew, kuid nagu oodatud, heitis sõdur sedelile waid põgusa pilgu ja lasi mu takistamatult läbi. Nüüd ma ruttasin järsku teed mööda üles Kremli. Salad wõibolla olid juba awastanud minu põgenemise. Kuid ma arwutasin, et ma neist wõibolla jõuan ette paari minuti wõrt. Ma arwestasin nimelt wene sõduri hingelist laadi. Keegi ei ripu wormilikumalt ja kangekaelsemalt käsu küljes kui lihtne wene sõdur. Wene wahisõdur ei karda ei tsaari ega Leninit. Ta kardab ainult oma lähemat ülemust.

Kõik läks nagu arwasin.

Kui olin läinud tüki maad üles, kuulsin enda taga hirmsat kära ja wihaseid hääli.

Salapolitseinikud olid awastanud minu põgenemise, ja otsekohe alustati järgimist; nad jõudsid aga waid wärawal seiswa hiiglasest sõduri juure, keda minu tagaajajate ametlik olemus liigutas wäga wähe.

Ilma sellekohaste pääsetähtedeta polnud tscheka saladel Kremli sissepääsemisele mõeldagi. Wiis minutit ees, mõtlesin, ja ruttasin edasi, sellejuures wahetpidamatult libisedes libedal sillutisel.

10

Järgitud

Ma jooksin edasi ja jõudsin läbi wärawa ringmüüri keskele, mis oli walgustatud puudulikult ja inimestest peaaegu tühi.

Ma ei wiiinud aega kuulamisega, kas minu järgijad on juba minu kannul, waid arwutasin, et salapolitseinikud nüüd on juba saanud sissepääsuload. Ühtlasi arwatawasti oli helistatud Kremli komandandile, nii et pidin iga silmapilk arwestama seda, et lcian teesuletud Kremli inimeste poolt, kes kindlasti saadetakse mind otsekohe otsima.

Aga mul oli õnne. Ma jooksin edasi ja tulin takistamatult üle suure, pimeda Iwani torni platsi. Sellejuures pidasin silmas, et jään püsiwalt warju. Kohe Iwani torni taga tuli mulle wastu punane wahisõdur, kellele jooksin peaaegu sülle. Sõnagi lausumata pöördusin tema eest kõrwale ja läksin edasi, endastmõistagi — palju aeglasemate sammudega.

Tema aga oli näinud, et ma tulin joostes, ja ta kahtlus oli ärganud. Ta pöördus minu poole tagasi ja hüüdis:

„Seltsimees, kuhu ruttad?“

„Pärglipäralt,“ wastasin, „ons sinu asi, kuhu. Muide, lähen koju, elan Kremlis,“ hüüdsin tagasi, ilma et oleksin peatunud.

Minu ähwardaw toon jättis punawäelasele nähtawasti märgatawat mõju. Ta pidas mind muidugi mõneks Nõukogude komissariks, kellega ta kõige paremi ei hakanud jandama. Kuulsin teda poowaljusti midagi urisewat. See oli wabandus. Siis läks ta edasi.

Ka mina jätkasin oma teed, aga ma ruttasin aeglasemalt kui warem. Et punawäelane lasi ennast nii ruttu rahustada, siis oli selge, et meie kohtumine oli puhtjuhuslikku laadi ja et Kremlist kindlasti polnud weel kedagi mind otsima saadetud. Mina ise igatahes ei tohtinud oma jooksmisega äratada möödaminejate tähelepanu.

(Järgneb.)

Lõuna-Eesti põllumeeste päewa lõpp.

Tehti hulk tõsist tööd.

Wäikese waheaja järele, mis tehti pärast põllumajand. krediidi küsimuste kohta käiwate referaatide ettekandmist, käsitas maawalitsuse abiesimees H. Miller

põllutööliste küsimust.

Kõneleja näitas, et põllutööliste küsimus on sedawõrd suure tähtsusega, et tööliste järele otsustada wõib terwe talu saatust. Põllumajanduses ettetulewad tööd on kannatanud töötu puudusе all, mis kaotsi on lasknud minna hulk warasid. Eriti suur puudus on alaliste töölistest ja sellepärast on nende palk ka kõrge. Ta näitab wõimalustele, kuidas põllumajanduses tuleks ja saaks töölisi tööle rakendada ja neid ka maal hoida. Esitab ka sellekohased ettepanekud, mis meie lehe pühapäewases numbris juba awaldatud.

Sama küsimuse üle pidi kõnelema ka haridus-sotsiaalminister J. Piiskar, kui ettetulnud takistuste tõttu ei saanud kõneleja tulla.

Põllumajandussaaduste turustamine.

„Põllumajandusturu" toimetaja J. Janusson wõtab waatluse alla põllumajandussaaduste turustamise seisukorra ja wäljawaated sise- ja wälisturgudel. Kõneleja tõestab arwude najal olukorda, mis tekkinud wälisturgudel, kus riigid peawad ägedat wõistlust oma saaduste pärast. See wõistlus terawneb järjest, mille tagajärjeks on saaduste hinna langus. Praegu on raske määrata, missuguse tasapinnal hinnad stabiliseeruwad, kuid on kindel, et see end. aastatega wõrreldes tuleb madal. Sellepärast on ikka uuesti kõne alla wõetud sisseturu küsimused ja meiegi ei pääse sellest küsimusest üle, sest meil on omamaa saadustele weel wabat sisseturgu küllolt. Sellepärast peab ka omamaa saadustele sisseturul kindlustama maksimumi. Kuid sellejuures peab asi nii korraldatud olema, et tootja saaks maksimumi tarwitaja poolt maksetawast hinnast.

Sama küsimuse kaasreferent E. Ühist. Liidu instruktor A. Mälberg juhtis koosolijate tähelepanu üksikutele nähtustele, mis meil aastate kestel aset leidnud, nagu: meie weame sisse kapsa'd, herneid, kurke, õunu jne., jne., mitmete miljonite eest, kuid samal ajal oleme ise nende produtseerijad ja otsime samadele ainetele wälisturgu. Kõneleja nimetab seda sisseturu korraldamatuseks.

Läbirääkimised.

A. Mälbergi kõnega on kõnede järjekord läbi. Ühtlasi näitab ajanäitaja ka weerand 5. Seega jäänud läbirääkimisteks paar tundi. Juhataja awab läbirääkimised üksikute, ettekantud küsimuste üle. Ettepanekud on kõigile koosolijatele kätte antud, mispärast läbirääkimised edukad wõiksid olla. Sõnasoowijaid on rohkesti. Kuid ettekantud mõtete ja esitatud ettepanekute wastu keegi ei kõnele, s. o., need wõetakse täiesti õigeks, mida tõendas ka üksmeelne otsuste wastuwõtmine pärastpoole. Kuid kõnelejate poolt juhitakse tähelepanu lisaküsimustele ja nähtustele, mis wiimasel ajal esile kerkinud. Ühtlasi puudutati hulga sõnawõtjate poolt ka seda, et politikategemisega on liiale mindud. Põllumehed on üksteise wastu nagu waenujalal ja see raskendab ühiselt raskuste eest wäljaastumist. Rõhutati ka seda, et põllumehed ise saawad oma hädade korraldamiseks midagi teha ja „hooldajate instituut" ainult lõhestab.

Läbirääkimised olid paari tunni kestel asjalikud, kuid walgusid laiali. Kuid see näitab omakord, et põllumeestel on kogunud lugemata arw mitmesuguseid küsimusi, mille peale nemad wastust ootawad ja selgitust loowiwad. Sellepärast oleks niisuguste nõupidamiste sagedam korraldamine tarwilik. Tuleks aga piirduda üksikküsimustega, et siis teatud küsimust põhjalikult läbi saaks kaaluda.

Päewa lõpp.

Sõnawõtjate poolt ülestõstetud küsimustele wastasid weel referendid J. Tõnisson ja dr. W. Johanson. Kuna „Wanemuises" teatrietendus peagi algama pidi, tuli koosolek lõpetada. Enne lõppu pandi hääletusele kõnelejate poolt esitatud ettepanekud. Ettepanekud wõeti wastu ühel häälel. (Ettepanekud olid toodud meie pühapäewases lehes.). Samuti wõeti wastu täiendusettepanekud põllumajanduse laenu protsentide kohta.

Koosoleku juhataja lõpetab ½7 ajal päewa, awaldades tänu kõnelejatele ja osawõtjatele.

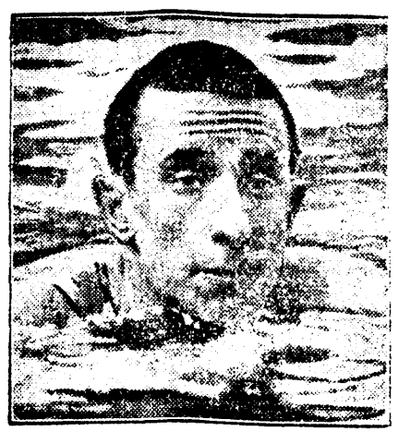

Kahekordne rekordujuja.

Prantsuse meisterujuja Taris püstitas Pariisis 300 m ja 400 m wabalt ujumises 3:34,4 ja 4:47,4 min. kaks uut ilmarekordit. Tarise saawutused on mõlemad paremad, kui Arne Borgi poolt püstitatud rekordid. 300 m ujumise aeg on kümmendik sekundit, 400 m aeg isegi 2,9 sek. parem eelmisest rekordaegadest.

Keila walla asjad sassis.

Wallawalitsus ja sekretär antakse kohtu alla.

Sise- ja kohtuminister tegi korralduse, teatada prokuratuurile, et Keila walla asjaajamises, arwepidamises ja perekonnaseisuraamatutes on leitud korratusi. Ühtlasi tehti Harju maawalitsusele ülesandeks astuda samme, et walla sekretär ei peaks palgalisi kõrwalameteid, mis takistawad teda tema ülesannete täitmisel wallaasjade ajamisel, ajatwiitmata kõrwaldada puudused, mis ette tulnud walla asjaajamise rewideerimisel.

Rewideerimisel oli selgnud, et kogu walla asjaajamine täiesti korrast ära. Eriti torganud see silma majanduslikkudes asjades. Raha on panka wiidud ja hiljem sealt wälja wõetud, ilma et see oleks kuhugi raamatusse sisse kantud.

Mõni operatsioon on kantud sisse kaunu kuu aega hiljem. Samuti on wallawalitsus annud toetuseks kohalikule tuletõrjele 100.000 senti ilma wastawa aluseta, riigimaksud on aga wallal õiendamata ja nende äratasumist on korduwalt pikendatud. Wallasekretär on ühtlasi ka kohaliku ühispanga juhatuse esimees ja alewiwanema abi. Wallawanemaks on kohalik kaupmees Reintal.

Trilljärwe auõhtu „Estonias"

Apardus päewase etendusega.

A. Trilliärwe auõhtu puhul oli „Estonia" saal kui ka rõdu rahwast kiilutud täis. Näitlejate nimel terwitasid juubilari Hilda Gleser ja Erna Willmer. Hanno Kompus terwitas „Estonia" teatri näitlejate ühingu nimel ja teoi teatawaks, et A. Trilljärw on walitud ühingu esimeseks auliikmeks. Terwituste üleandmine ja sellele seltsiwad meeleawaldused olid nii liigutawad, et paljudel näitlejatel tulid pisarad silmi. Juubilar pööras lühidalt rahwa poole ja tänas ülesnäidatud austuse eest. Etendus anti raadio teel edasi. Loeti ette ka pikk rida telegramme kõikidelt eesti teatritelt ja tuntumatelt näitlejatelt, kellega Trilljärw on puutunud kokku pikkade aastate kestel.

Seewastu „Estonia" päewane etendus jäi hoopis ära. Juhtus nii, et „Padaemandas" krahwinna osa mängija Walentine Kask oli haigestunud. Teatri juhatus katsus siis lawale tuua „Lakmed", kuid ei leitud A. Wismanni. Wiimaises hädas katsuti lawale tuua „Saatanat", kus on ainult kaks teaelast — Lauter ja Willmer, kuid ka neid ei saadud kätte. Raha makseti tagasi ja etendus jäi ära.

Wõrumaal ussid ja konnad wäljas.

Wiimastel päewadel on Wõrumaal juba siin-seal ka usse nähtud, samuti ka konne lumehangedel hüplemas. Peale kuldnokkade tulid ka lookesed ja kiiwitajad õhes hüttidega. Pesaehitusega on alguse teinud juba wares.

Luua mõisa endine omanik ei saa Säsküla weskit. Kuremaa ja Luua mõisate endine omanik Arwed Oettingen oli esitanud kaebuse riigikohtule Luua mõisa järele olewa Säsküla wesiweski mittetagasiandmise pärast. Kaebaja arwates olnud see tööstuslik ettewõte ja sellepärast kuuluwat tagasiandmisele. Riigikohus aga leidis, et ei ole millegagi tõendatud, nagu oleks tagasinõutaw weski tööstuslik ettewõte olnud, mispärast kaebus tagajärjeta jäeti. Tööstuslikuks ettewõtteks loetakse weesiweski, kui tal on neli paari kiwe ehk kahed waliid.

Armukadedus toob küli maisa.

Tädi tapmisekatse eest 3 aastat.

Esmaspäewal oli Tartu-Wõru rahukogus arutusel 71-aastase wanakese Marie Kooli tapmisekatse protsess. Kohus mõistis süüdalusse Johannes Kihulase 3 aastaks wangiroodu.

Marie Kool elab oma lähemate sugulastega Laewa wallas Sepa talus. Muuseas elawad seal ka tüütre wõimees Eduard Roose ja selle õde Linda Roose. Wiimasele püüdis läheneda talus ulualust leidnud päewaõõline ja wana perenaise õepoeg Johannes Kihulane. Neiu oli aga sellele lähenemisele wastu ja tekitas mõnigi küll armukadeda mehega.

Kord läinud sügisel, kui Roosed olid naabruses matusel ja matusepeol Linda Roose tantsu keerutas, nimetas Joh. Kihulane neidu häbistawa nimega, mille peale neiu wend Ed. Roose Kihulase leinamajast wälja wiskas.

Kui Roosed olid koju jõudnud, tuli ka Kihulane sinna. Kuid Ed. Roose andis talle müüsi ja sope kätte ning ajas siis tema pimedusse õõse, seletades, et ei taha enam sääraiste tülinorijate ulualust anda. Kihulane läks. Wähe aja pärast aga kopurati uksele ja awamisel seisis seal wäljaaetu, kes omale kindaid palus. Kindad tõi wana perenaine Marie Kool, kuna Ed. Roose ukse wahelt eemalt seda jälgis. Kinnaste üleandmise juures haaras Kihulane rewolwri ja pahema käega elektrilambist walguit lastes kihutas tuleriistaft mõned paugud. Kuul läbistas M. Kooli laela, kuna aga ei tabanud Ed. Rooset, kes enese pikali wiskanud.

Laisja põgenes. Haawatu seisukord ei olnud raske ja ta esines päris kõhusana kohtus tunnistajana. Arsti tunnistuse järele aga oleks pruunimud kuulil wähe kõrwale sattuda ja wanakese elukõõnal oleks olnud puhutud.

Joh. Kihulane süüdi ei tunnistanud. Taktnud kõrmutada Ed. Rooset, kes õhwardanud teda kapsaraaga läbi lüüa. Ei tea, kuidas kuni üksi wanakest tabanud. Joh. Kihulane on 36 a. wana.

Kas uputus ähwardamas?

Weest Emajões näitab kiiret tõusu.

Wee kõrgus Emajões on öö jooksul wastu esmaspäewa tõusnud 17 sm wõrra. Kiire tõus jatkub ka lähemail päewil. Esmaspäewal enne lõunat oli weekõrgus 185 sm. Weekõrguse maksimum on olnud 373 sm. See oli 6 mail 1867. a.

*

Nagu sellest weetõusust näha, on uputuse hädaoht jälle päewakorrale kerkinud. Wõrtsjärw ja Pedja jõgi on weel tugewa jääkatte all ja ei ole loota enne 1—1½ nädalat nende lahtiminekut. Kui weetõus jatkub sellises tempos, nagu wiimastel päewadel, mis ka üsna tõenäolik, sest lund on weel wäga palju julamata, siis wõib Wõrtsjärwe ja Pedja jääkatteſt wabanemine tuua wähema wõi suurema uputuse, sest nende lahtiminek on alati Emajõe weepinda tõstnud 60—70 sm wõrra.

Teiselt poolt arwab sisewete jadamate kapten, et uputust karta ei ole, sest Wõrtsjärwe pind olewat üsna madal ja wõtwat rohkesti ära Pedja wett, samuti leidwat see ruumi ka Kärewere laialdastel luhtadel. Pealegi on Emajõgi Peipsini walla ja pole tekkimas linna lähedal ühtki ummistust. Weepinna tõus wõib tuua küll wähema üleujutuse, kuid et see suureks kujuneks, seda kapten ei usu.

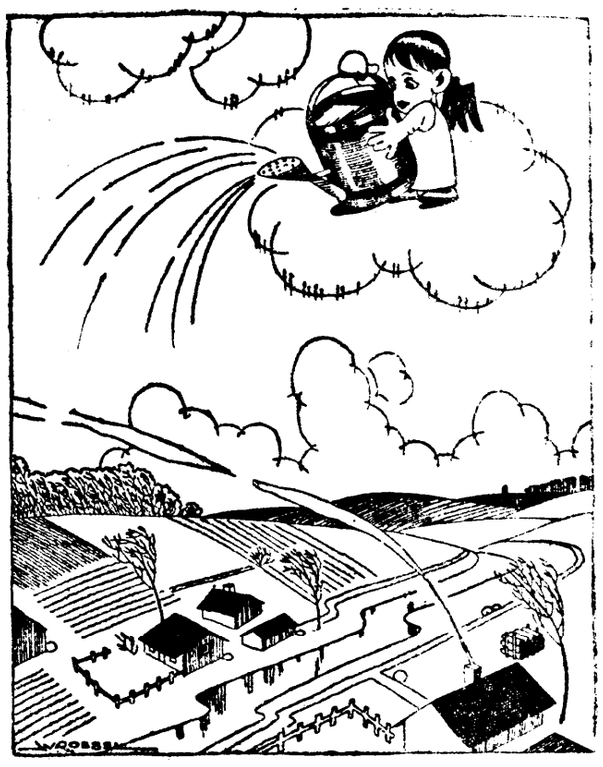

Kewadise suurwee põhjus, ehk ainukene tänawaniisutaja.

Sademeid, temperatuur endine

Teisipäewal kergest lesimiseni lõuna- ja kagutuult. Suuremait jaoks ilmes, paiguti sademeid, ku. Temperatuur endine.

ülemaade esmaspäewal, 20. aprillil.

Laialdane ja nõrk madalrõhu ala waldab endiselt Kesk- ja Lääne-Euroopa ning Läänemere piirkonna. Seetõttu sadas eile ja öösel Eestis wihma ja püüs udune ilm. Kõrgerõhkkonnad asuwad Islandil ja Ida-Wenes. Temperatuur paarikraadilise muudatusega Euroopas endine. Hommikul oli Wenes 1—10 kr., Kesk- ja Lääne-Euroopas 2—9 kraadi, Soomes ja Eestis 1—2 kraadi soja, Põhja-Skandinaawias ja Põhja-Soomes 4—7 kraadi külma. Weekõrgus Emajões on öö jooksul tõusnud 17 sm wõrra.

Sootaga mõisa rentnik nõuab miljoneid linnawalitsuselt.

Esmaspäewal oli rahukogus arutusel Meta Schmidti ligi 2,5 miljonline nõudmine Tartu linnawalitsuse wastu. 1907. a. andis linnawalitsus Meta Schmidti mehele Artur Schmidtile Sootaga mõisa 24 aasta peale rendile. Rendilepingu põhjal oli rentnik kohustatud ehitama mitmesuguseid hooneid, nagu sepikoda, lauta, juustukammert jne.

1918. a. tapeti enamlaste poolt Artur Schmidt ja mõisa pidajaks oli sellest ajast tema leski Meta. 1921. a. lepiti kokku, et rentnik loobub edaspidisest mõisa pidamisest ja saab tasu ettetehtud ehituste eest. Tasusummas aga tekkisid lahkuminekud. Leski nõuab 22.791 kr., millele nüüd protsendid juure kaswanud ja mis ligi 2,5 miljonit kogusummas wälja teeb, kuna linnawalitsus on nõus tasuma 4.604 kr.

Protsess on kestnud aastaid. Mitmele korrale on kuulatud ekspertide arwamist ja ka esmaspäewal tehti seda. Toimetuse töö lõpul kohtuotsust weel ei olnud.

Kaub.-tööstuskoda pooldab öötöö keelu muutmist.

Hiljuti Tartus ärapeetud pagaritööstusrite konwerents leidis pagaritööstuse praeguse raske olukorra parandamiseks waja olewat muuta pagaritööstuse kohta käiwaid määrusi öötöö keelu asjus. Konwerentsi seisukohad saadeti ka kaub.-tööstuskojale arwamise awaldamiseks. Kaaludes neid seisukohti leidis koja juhatus, et öötöö keelu määruste muutmine on warajane selles mõttes, et ajawahe, mil pagarisaadustе walmistamine on keelatud, testaks kl. 10—4 hom. Peaks lubatud olema pagaritööstustel töötada kahel ööl enne pühi, ühel ööl enne ülemaalisi wõi kohalikke laulupidusid ja ühel ööl enne laatasid.

Uus arwepidamine linna- ja alewiwalitsustele.

Linnade Liidu poolt on kokku seatud arwepidamise ja eelarwe koostamise kawa linnadele ja alewitele. Koostatud kawa on saadetud sise- ja kohtuministeeriumile tutwumiseks ning seisukoha wõtmiseks. On kuulda, et ministeeriumil enesel on ka käimas arwepidamise kawa koostamine alewite kohta.

Saadik H. Rebane esitas wolitused.

Eile kell 3 esitas uus Eesti saadik Helsingis, Hans Rebane, oma wolitused Soome riigipresidendile.

Diplomaatilisi uudiseid.

Uus Eesti saadik Kaunases dr. Lepik jõudab oma ametikohale kuuldawasti maikuu esimestel päewadel. 2. mail sõidab uus Moskwa saatkonna nõunik Warna Moskwa omale kohale. Senine peakonsul ja saatkonna nõunik Londonis Möllerson jõuab Tallinna 19. mail.

„WabaMaa" toimetaja mõisteti prefekti lamamise pärast aresti.

Eile tuli Tartu-Wõru Rahukogus arutusele prefekt Herman Kruusi kaebus „Waba Maa" toimetaja Tõnis Tompi peale. Asi sai alguse ühenduses Emajõe uppunute otsimisega, kus „W. M." pref. Kruusi kohta laimawa kirjutise awaldas.

Rahukogu karistas T. Tompi kahenädalase arestiga.

Abiprefekt Saebelmani kaebus jäeti läbi waatamata. Süüalune Tomp ise kohtusse ei olnud ilmunud.

Mis saab „Silwast"?

Möödunud aasta 13. mail sean isse riigi administratsioon a.-ü. „Silwas". Maksawate seaduste järele seesugune administratsioon wõib kesta üks aasta. See tähtaeg lõpeb aga juba käesolewa aasta 13. mail. Mõneli poolt on üles tõstetud küsimus, et kas ei tuleks administratsiooni seadus enne 18. maid muuta, et riiklik administratsioon saaks lauem kesta. Majandusministeerium on seda mõter laatunud ja ajunud seisukohale, et tema seda seaduse muutmise ettepanekut riigikogule ei esita.

Kui 13. mail lõpeb administratsioon, siis lõpeb ettewõte likwideerimisele sundkorras.

Kodusõda Hondurasis.

Järjekorraline mäss Kesk-Ameerikas.

New-Yorgist, 20. aprillil. Kesk-Ameerika wabariik Hondurasist teatatakse, et seal on puhkenud mäss. Mässajad wallutasid Progresso linna ja on edasi tungimas Tela jadamalinna peale. Mässuliikumine olewat sihitud president Colindrose wabameelse waliitsuse wastu. Ühisriikide sõjalaewadele Puerto Cabezas anti käsk sõita Hondurase ranna wetesse. Lähemate teadete järele olid mässajad kõigest 30 miili Ceibast kaugel. Mäss olewat alguse saanud Aguani jõe orus, kus tegutseb kolm suurt Ameerika puuwilla ühingut. Kuuba wetest on teel Hondurasi 2 ühisriikide ristlejat ja üks lennukite emalaew.

„Asiociated Pressi" korrespondent teatab, et mässajad Romano Diazi juhatusel tungisid laupäewa õhtupoolikul Tela linna kallale, kuid löödi walitsuse wägede poolt tagasi. Samuti olewat tagasi löödud mässajate kallaletungid teistele linnadele.

Wälismaalaste naised ja lapsed olewat toodud Puerto Cabezasse. Mässajate juhiks olewat Gregorio Ferrara.

*

Honduras on Kesk-Ameerika wabariik üle poole miljoni elanikuga ja asub Nikaragua, Salwadori ja Guatemala wahel. Hondurase wabariiki ei rohkem ära segada sõnamõttesse Briti ülemaaga Hondurase lähedal — põhjapool.

Wene-Kaanada kaubanduslik sõda.

Moskwast, 20. aprillil. Wäliskaubanduse komissariaat keelas ära igasuguse kaupade sissewee Kaanadast. Teatawasti astus Kaanada hiljuti samasuguse sammu Wenemaa suhtes.

Inimohwritega rahutusi Saksamaal.

Berliinist, 20. aprillil. Hommik oli werisеid kokkupõrkeid politsei ja kommunistide wahel. Kuna märatsejad laiali ei läinud, awas politsei tule, kusjuures 3 kommunisti surma ja 5 haawata sai. Politseinikke sai kiwirahes raskelt wigastada wiis.

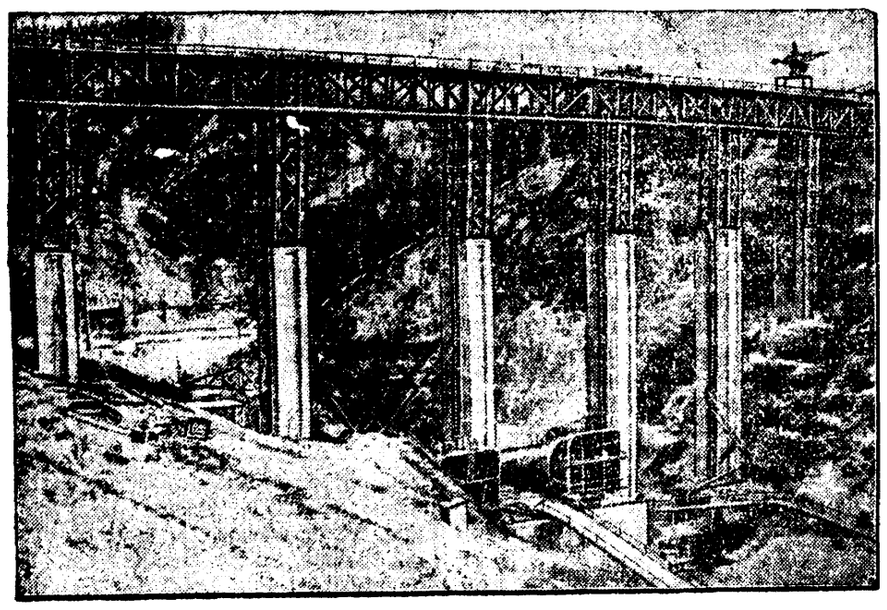

Kammitsad wetele.

Saalburgi lähedal, Saksamaal on Saale oru paisu ehitamiseks kibedad eeltööd käimas. Kõrgetele betoonsammastele, millede jalale ehitatakse juured weetorud, on ehitatud nüüd hiiglasuur puusild, milline on tarwilik betoonseina walamiseks. Oma otstarbe täitnud, lõhutakse ta uuesti maha.

Uus talw Lääne-Euroopas.

Rängad tuisud, paks lumi.

Pariisist, 20. aprillil. Paljudes kohtades Euroopas puhkesid ootamatult suured lumetuisud. Saksa reisilennuk, mis ühendust pidas Stuttgarti ja Barcelona wahel, oli tunnitud lumetuisus Genfi ja Marseillesi wahel hädawaandumise ette wõtma. Lennuk läks purunes. Kaks reisijat sai wigastada.

Öö wastu pühapäewa jadas ka Pariisis tugewat lund. Pühapäewa hommikul oli lumi Bourget aerodroomil, Pariisi lähedal, nii paks, et Pariis-Londoni wahel ühendust pidaw lennuk startida ei saanud.

Nõukogude sensatsioon.

Kaupade ja reisijate weo kiirust wõimalik tõsta 300 km tunnis.

Moskwast, 20. aprillil. Nõuk. ametlik telegraafi agentuur „Tass" awaldab järgmise kõmulise teate: „Nõukogude teedekomissariaat tutwunes Moskwa tehnikumi teise kursuse üliõpilase Jarmolitschuki tähtsa leidusega. See on uus transpordi kuju, mis wõib radikaalselt ümberkujundada kogu rahwamajanduse struktuuri. Uus transpordi kuju wõimaldab suurendada kaupade ja reisijate weo kiirust kuni 300 km tunnis. Leidus ei ole kasutataw mitte üksi kuiwal maal, waid ka wee peal. Tuleb ära märkida Jarmolischuki leiutatud konstruktsiooni lihtsust. Walmistatud proowimudel kinnitas katsetel leiduri teoreetilisi oletusi. Teedekomissariaat otsustas asutada erilise instituudi leiduse eksperimentide organiseerimiseks laialdasel alusel. Instituudi töödest kutsutakse osa wõtma Nõuk. Wenemaa tähtsamad tehnilised jõud".

Imerohu lähemast iseloomust lähemat targu ei kõnelda.

Kommunism löödud.

Sevillas on kommunistide rahutused nüüd täielikult maha surutud. Piiramisseisukord linnas on lõpetatud.

Nagu lehed teatawad, olewat Warssawist läbi sõitnud mitu kommunistlikku internatsionaali käsilast, kellel on tähtsaid ülesandeid Hispaanias täita.

Puistatakse Moskwa nuuskureid.

Tööstusliku salakuulamise lugu lööb Saksamaal laineid.

Höchstist, 19. aprillil. Awalikuks tulnud tööstuspionaaši Nõukogude Wenemaa kasuks Saksa wärwitööstuses on tööliskonnas suuri rahutusi tekitanud. Höchsti tehased on teatamud, et spionaaši järeldusel on juba töölisi lahti lastud ning olewat wõimalikud lähemal ajal weel uued wallandamised, kusjuures wallandawate hulgas on ka tööliste nõukogude liikmeid. Senini on lahti lastud 23 töölist.

Argentiinal uus walitsus.

Buenos Airesist, 19. aprillil. Ootamata walimistulemuse tagajärjel tekkinud Argentiina walitsuse kriis on uue walitsuse kujundamisega lõppenud. Senine awalikkude tööde minister O. S. Pico on ajunud sisemministeeriumi juhtimisele, wäliss- ja sõjaminister on endised. Rahaministriks on senine rahwuspanga juht Eduardo Uriburu, awalikkude tööde ministriks Pablo Calatayud, kohtuministriks Guillermo Rothe, põllutööministriks Dawid Arias ja mereministriks kontradmiral Daireaux. Uus walitsus on wanameelne. Awalikkus on uue walitsuse wastu aga õige tagasihoidlik. Paistab, et on kindel üldiste walimiste wäljakuulutamine siidukongressi ja presidendi walimisteks.

Juba atentaat

India uue asekuninga peale.

Uus-Delhist, 20. aprillil. Uus-Delhi peawaksali lähedal raudteeliinil plahwatas pomm enne India asekuninga lord Willingdoni rongi wäljasõitmist. 4 töölist sai raskesti haawata. Asekuninga rong pöördus selle järele teistele roobastele ja sõitis wälja.

Kuidas kergendada põllumajanduse laenukoormat?

Senised waated wajawad mitmeti rewideerimist.

Eesti Maapanga juhatuse liikme dr. W. Johansoni Lõuna-Eesti põllumeeste päewal peetud kõne kokkuwõte.

Eesti Maapanga juhatuse liige dr. W. Johanson esines Lõuna-Eesti põllumeeste päewal Tartus huwitawa ettekandega põllumajandusliste laenude koormatusest. Awaldame allpool tema mõtted lühikeses kokkuwõtes.

Kõneleja peatub alul üleilmlise majanduskriisi juures, heites ühtlasi pilku nendele tendentsidele, mis wiimasel ajal majanduspolitikas nähtawale tulnud, nagu tung wähendada wõimalikult sissewedu ja püüd oma sisemiste jõudude organiseerimiseks.

Kui meie põllumajanduslise kriisi all kannatame, siis on siin raskuseks see, et meie oleme põllumajanduslik riik ja meie kogu kandejõud oleneb peamiselt põllumajandusest. Niikaua kui kriis pole lõppenud maailma põllumajanduses, niikaua on see ka meil. Kus on põllumajanduse kõrwal arenenud tööstus wõi kaubandus, seal on küsimuse lahendamisel asi lihtsam: tööstus toetab põllumajandust ja ümberpöördult, nagu see praegu Saksamaal on. Meil seda ei ole.

Põllumajanduse kriisi lahendamisel krediit mängib suurt osa,

kuid krediidi ajalugu on meil alles noor, kauaaegsed wilumused puuduwad siin. Siia juure tuleb weel see, et põllumajanduse krediit iseenesest kannatab suurte riistkode all. Põllumajadusline krediit paigutatakse pika aja peale. Kui paigutada raha maaparandustesse, siis ei saa 1—4 aasta kestel tulu, see tuleb alles 5—6 aastat hiljem. Kui asuda maaparanduse juure, kas wõib kindel olla, et kalkulatsioonid siin pinda peawad 4—5 aasta pärast?

Riisikot suurendab ka looduse riisiko. Kewad on tulemas ja talupidaja seisab küsimuse ees, kas osta kunstwäetist wõi mitte. Mõõdunud aastal, kus taliwilja saak hea oli, üllesid põllumehed: wõibolla oleks wõinud kunstwäetist wähendada, wõi andmata koguni jätta. Selle asemel ehk oleks wõlg tegemata olnud. Sama küsimuse ees seisab ka põllumees tänawu. Kui aeg hea, wõime kulu tegemise juures wähem tagasihoidlikud olla.

Wiimase aja hindade langus suurendab weelgi riisikot.

Põllumehel enesel puudub wilumus, et tasuwust kindlaks määrata, sest tasuwuse kalkulatsiooni tegemine on wäga raske ülesanne, mida meie põllumehelt nõuda ei wõi.

Mis otstarbeks on meil seni krediite tarwitatud?

Senised meie krediidid jagunewad kolme erilisse liiki: 1) hädawajalik krediit, 2) moderniseerimise krediit ja 3) majapidamisest wäljaminew krediit.

Hädawajalik krediit on laen selleks, kui näit. katus laseb läbi, maja wajab mõõdapäästematut remonti. Siis teeme laenu, sest meil omal raha puudub.

Nüüd moderniseerimise krediit. Meil on seni ikka ette toodud, et kuidas elatakse teisal, kuidas seal töötatakse, misfuguste riistadega, misfugused on seal karjalaudad, mitte ainult puhtad, waid näit. Hollandis ripuwad loomalauda aknde ees isegi kardinad! Aga meil? Peaksime olema ka ajakohased ja teisalt eeskuju wõtma. —

Põllumajandusest wäljaminewad krediidid on need, kui öed-wennad lahkuwad talust ja sinnapääjal tuleb neile wälja maksta nende pärandusosad. Kui talust lahkujad rändawad linnadesse, siis läheb raha linna kaasa. Kui pärijad jäätwad maale, jääb raha põllumajandusse.

Põllumajanduse raamatupidamise talitise andmeid ette tuues peatub referent Eesti talude tasuwuse juures, mis on tunduwalt wähem praegu rahaturul maksetawast protsendist. Nende andmete najal asub ta huwitawa küsimuse lahendamisele:

Kui suure summa praegustes tingimustes wõiks talu enesele krediiti üldse wõtta?

Puhtsaak wõiks olla ainus summa, mida wõiks talust wälja anda, ilma et endine warandus selle läbi kannataks. Siin on wäljamindud kahesugusest krediidist: 1) lühiajaline 12- protf. wekslikrediit, mida talunikud olekfid sunnitud tasuma hiljemalt ühe aasta jooksul — kui suur wõiks see olla praegune puhtasaagi alusel, ilma et selle tasumisel tuleks endist warandust müüa ja 2) 6-protsendiline Maapanga soodustatud krediit 13 aasta peale — kui suur wõib sarnane wõlg olla.

Ainult wekslikrediiti wõikid puhastulu alusel tarwitada: wäiketalud 15—20 ha, 15,5 ha põllumajandusliselt kasutatawa põllupinnaga — ainult 144 kr., normaaltalud 20—30 ha 25,5 ha põllumajandusliselt kasutatawa põllupinnaga — 220 kr., täistalud 30—60 ha wõikfid wõtta 400 kr. ja weidi rohkem, suurtalud 60 ha ja üle selle kuni 90 ha põllumajandusliselt kasutatawa maalaga wõikfid tasuda aasta jooksul puhastulu arwel weidi üle 700 kr. wekslikrediiti. Siinjuures olgu aga juhitud tähelepanu sellele, et laenude tasumise juures õnnetuseks suuremalt osalt tarwitatakse endist warandust, müüakse metsa, läkaksе mujal tööl jne. See ei ole siis enam wõla tasumine talu sissetulekutest.

Maapanga soodustatud krediiti 18 aasta peale 6 protf. wõikfid puhastulu alusel kasutada: wäiketalud — 1850 kr., normaaltalud — weidi üle 2000 kr., täistalud — 3800 kr. a suurtalud 6500—7000 kr. Siis ei tohiks aga olla teisi krediite.

Mõlema krediidi puhul tuleb ettetoodud arwudest ka kõrwale kalduda juhusel, kui talu puhas-sissetulek on suurem, juhusel aga, kui see wähem, tuleks hoiduda niisuguse krediidi wõtmisest.

Mitu protsenti teeks sarnane laenukoormatus wälja talu kinnisworaast — täh. kapitali wäärtusest?

Maapanga soodustatud 6 protf. 18 aasta peale antud krediit teeks wälja kapitali wäärtusest keskmiselt 25 protf., turuhinna alusel 45—50 protf. Wekslikrediit teeks wälja kapitali wäärtusest umbes 4—5 protf., turuhinna alusel 2—3 protf.

Kuidas paigutub põllumehe aasta-toodang?

Wastawad andmed toob kõneleja ette tabelite ja diagrammide järele. Tabelite ja diagrammide waral selgitab kõneleja, ka paremate aastate jooksul ei saa põllumees siiski seda osa palgana, mis tal õigus saada oleks. Aastatoodangu suurem osa paigutub konsumtiiwsetesse osadesse ja nii jääb saaki arwesse wõttes ikka wähemaks produktiiwseks aladeks tarwisminew osa, mille tõttu ei ole ka wõimalik uut kapitali juurde tõmmata.

Sarnane seisukord ei ole mitte üksi üksikutes talumajapidamistes, waid seda wõime ette kujutada ka riigimajanduse seisukorras. Liiga suur mitte produktiiwsetele aladele — riigiwalitsemine, maawalitsused, laenud — minew osa halwab produktiiwseid alasid.

Meie läheneme seisukorale, kus talumajapidamine on mõeldaw wõlawabas seisukorras.

Meie wõiksime kõnelda ainult hädawajalikkudest krediitidest: kui oma seemnepuudus, on waja wäetist anda ja wiimast kulu teha, et tõsist tasuwust saada, siis wõime riskeerida wõla tegemisega.

wõla tegemisega.

Meie oleme ehitustesse liiga palju raha pannud.

Seisukord on selge. Siin on wiga tehtud? kuid siit ei saa mõtet õppust, et peab olema tulewikus ettewaatlik. Talu ehitas näiteks karjalauda, oli 10 lehma, kuid arwestati, et tuleb kindlasti tõsta loomade arwu ja pidada 25 lehma. tähendab on waja suurem ja mõnusam karjalaut. Peremees arwestas siin Daani oludega. Kuid tegelikult ei ole lehmade arw tõusnud ja talu wõib-olla on oksjonile lähedal.

Maaparanduse küsimus on wälismaal niisugune, et ei soodustata krediite uute soomaade ülesharimiseks. neid ei anta. Seda wõib siis talupidaja wõtta wekseli peale erapangast. Seisukoht on niisugune, et kõige enne tulewad kuiwatada endised kultuurmaad, kelle toodangu wee all kannatab. Kui omal suguai raha ei ole, siis ei tule oma peale wõtta maaparanduse laenu, siis on see riskantne. See wõib wiia talu wõlgadesse.

Moderniseerimiskrediidi juures peab olema eriliselt ettewaatlik.

Siin suure tähtsusega asjaolu, kuiwõrd ajakohane on meie talupidaja, kas jälgib ta sise- ja wälisajalehti, kas tunneb turgude konjunktuuri ja sise- ning wälismajanduse seisukordi. See wõib weel opereerida, kuid teistel peab olema suur ettewaatus ja seda tuleb soowitada.

Põllumajanate suhtes peame oma seisukorda rewideerima.

Meie tööjõud on wõrdlemisi odawam kui wälismaal. Näiteks on traktor ehitatud wälismaa töölise tööjõuga ja omandades selle wälismaalt surume oma inimesed wälja.

Siis talust wäliaminewad krediidid. Meie Eesti rahwas on liiga helde ja liiga karm teisest küljest.

Talus on mitu last. Talu jagatakse ja tükeldatakse nende wahel, kes jääb, see maksab neile, kes wälja lähewad. Tuleb ette juhtumisi, et kui talu on 30—40 ha suur, siis wäljamaks ulatub 3—4000 kroonini. See summa wõetakse siis pangast ja tõstab wekslikrediidi peale. Niisugune krediit häwitab majapidamise toodangu. Ei suudeta selle laenu peaalt protsente maksta ,läheb talu müügile. See on seisukord, mille all tõelikult paljud talud kannatawad. Rahwamajandusliselt on pahe selles, et kapital läheb linnadesse, ega ei saa seal tõhti uusi wäärtusi looma hakata. Saades näiteks pärandusena 100.000 senti läheb inimene linna, awab seal würtspoe wõi midagi sarnast, see ettewõte ei lähe, raha kaob. Talu on ruineeritud, perekond laiali paisatud. Talust wäljaminejatel tuleb olla kannatlikum ja oodata, et nemad oma wäljaminemisega sealt ei wiiks talu haamri alla.

Meie peame oma tulewiku arenemiskäigus rohkem waatama iseenda peale, sest ka tõhti pesitseb seal wiga.

Tuleb kõigepealt piitsutada iseennast.

Paratamatult seisame ümberlaenustamise küsimuse ees.

Kui talud lähewad üksteise järele oksjonile, siis tuleb siin otsida wäljapääsuteid seisukorrast. Sest meie riik oleneb ikkagi [illegible] protf. kaudselt wõi otsekohe põllumajandusest.

Kust aga saada raha lühiajaliste laenude ümberlaenustamiseks pikaajalisteks?

Siin wõiks arwestada kahe allikaga: 1) wälismaalt uue kapitali sissetoomine ja 2) siseturu raha paremini ärakasutamine. Praegune rahaturu seisukorra juures wälismaalt õige soodsatel tingimustel raha saada ei ole wõimalik. Kulud olekfid ikkagi kaunis suured ja ei wastaks meie praeguse talumajapidamise krediidiwõimele. Pikaajalist krediiti wõiks wast muretseda ajutamiselolewad agraarpangad, kuid ka neist ei saa niipea asja.

Jääb ikkagi järele toimida omal jõul. Siseturu rahaasjandus wajab korraldamist. On juba tähendatud, et meil on palju „külmanud laene". Wõib olla saaks nende ülessulatamisega midagi teostada.

Siin oleks ehk wõimalik kasutada kawa, mida Soomes ja Saksamaal tarwitatakse, nimelt, et üks hüpoteegipank — meil Maapank — annaks talupidajatele, kellel wekslitõõga, laenu mitte sularahas, waid wõlakirjades, millega wõlgnik erapangas oma laenud kinni maksaks. Kuid seda ei saa läbi wiia täies ulatuses, waid ainult osaliselt. Wastasel korral olekfid meie ühispangad kõik korraga kinni külmanud. Kui tähendatud kawa osaliselkki teostatawa oleks, aitaks seegi praeguse wõlakoormatuse kergendamisele palju kaasa. Kogu wõlasummade ümberlaenustamine praegu wist ei oleks otstarbekohane.

Asjale tuleks tõsiselt mõelda,

et ka erapankade seisukord läheb wõlgade korratul tasumisel järjest raskemaks. Kui erapangad aga põllumeeste laenud ümberlaenustatawad, satuwad nad wahekorda Maapangaga, kes neile maksab kindla protsendiwahena, mille wõrra erapanaa protsent õrgem sellest, mida wõib maksta põllumees. Selle wahe peaks tasuma riik, mis peaks talle kergem olema, kui panna oma raha kinni pankkirjade alla.

Mid kauem laseme praegust kriitilist seisukorda kesta, seda halwemaks muutub olukord. Tuleb käed külge panna ja ära kasutada oma sisemaa jõud. Wõlg on wõõra oma ja see tuleb tasuda. Nina mida kauaemalt see tuleb, seda raskem seda tasuda.

Noore wabariigi esimesed sammud.

Hispaanias asutakse reformide teostamisele.

Hispaania wabariikliku walitsuse esimene koosolek.

Pahemalt istuwad: haridusminister Alwaro de Albornoz, tööminister Largo Caballero, siseminister Miguel Maura, wälismin. Alexandro Lerroux, peaminister Alcala Zamora, kohtuminister Fernando de los Rios, mereminister Casares Quiroga ja sõjaminister Manuel Azana.

Madriidist, 20. aprillil. (Trj.) Hispaania uus kohtuminister sai walitsuselt wolituse asuda otsekohe Hispaania kohtute ümberkujundamisele. Kõige pealt nimetatakse uued liikmed õrgemale kohtule ja õrgema kohtu kaastegewusel asutakse juba kogu kohtusüsteemi reformeerimisele.

Uus walitsus otsustas tühistada lepingu Morgani pangagrupiga. See leping, mis oli sõlmitud 60 miljoni dollari suuruse laenu saamiseks, tekitas riigipöörde all juba suuri lahkhelisid, kuna wäideti ,et laenu hankimine on sündinud põhiseaduse wastasel teel.

Walitsus otsustas wälismaale põgenenud kuningakoja liikmete palgasummad edaspidi ära kasutada tööpuuduse wastu wõitlemiseks. Sellega kaotawad kuningakoja liikmed igasuguse riikliku toetuse. Põgenewad kuningriiklased wiisid endiga kaasa hiiglasuuri warandusi. Nagu selgub, on kuninganna Ena Prantsusmaale sõites kaasa wõtnud kallisasju enam kui 250 milj. frangi wäärtuses. Pariisi kriminaal-politseilk, kes põgenenud kuningas Alfonso käsutusse antud, on teatawaks tehtud erilised instruktsioonid kuninglikude wäärtasjade järele walwamiseks, mis on praegu kuninganna pagaasi hulgas. Kaasatoodud kallisasjade hulgas olewat haruldane hinnaline kogu briljante. Üksikul isikul lubatakse nüüd kõige rohkem 5000 pesetat maalt wälja wiia.

Uus sõjaministeer kawatseb sõjawäge ümber korraldada ja suurema osa praegusi ohwitsere teenistusest wabastada. Praegu on Hispaania sõjawäes ligi 27.000 ohwitseri, nende hulgas 800 kindralit. Teenistusse tahetakse jätta peamiselt nooremad ohwitserid, kes on kindlad wabariiklased. Kaitseliit, kes on liig tagurline, saadetakse laialt.

Inglise walitsus, kelle poole on pööratud ettepanekuga tunnustada Hispaania ajutist walitsust õrgema wõimuna kogu Hispaanias, on andnud wastuse, et ta ei wõi Hispaania wabariiki juriidiliselt tunnustada enne, kui on ühendusse astutud Briti dominioonidega ja wõetud ühine seisukoht. Samal ajal juhiwad kuningriiklased Prantsusmaal tähelepanu sellele, et teataw wasturäägiwus on Prantsusmaa seisukohal. Endine kuningas Alfonso, kes ise wäidab, et ta ei ole troonist lahti ütelnud, wiibib Prantsusmaal Prantsuse wabariigi külalisena. Samal ajal on aga Prantsuse walitsus juba tunnustanud Hispaaniat wabariigina.

Alfonso sõidab Poolasse?

Poola ajakirjanduses awaldati teateid, et krahw Jan Zamoiski, kes on abielus endise kuningas Alfonso 13. õetütrega — prints Isabellaga, lähematel päewadel sõitwat Poolamaale. Warssawi aristokraatsetes ringkondades seatakse seda sõitu ühendusesse kuuldustega, et kuningas Alfonso 13. kawatseb Poola sõita. Poola sõidu puhul peatuwat ühes kuningas Zamoiski lossides Karpaatides.

Patune hing pühas koguduses.

Peatükk „Seitsmendast Moosese raamatust".

Ja see sündis siis, kui Israeli lapsed kummardasid Paali ja Pelli ning pidasid tantsupidusid kuldwajika ümber.

Juudarahwa suguharud olid pööramud ära omast õigest jumalast ning need ühikud wanad ja habemikud, kellel weel seisid meeles Israeli käsulauad, kummardasid küll jumalat, kuid üpris wõltsisti ja walesti, nii nagu kuri waim neile seda kõrwa sisse oli puhunud.

Ja see sündis nii, et üks õige Juuda mees, Theodorus nimi, sai preestriks ühes juudarahwa suguharus. Ning Jahwe oli walgustanud selle mehe südant õige usu ja õige isanda tundmisega ning see tagasihoidlik jumala ori, Theodorus, ei wäsinud sellest kunagi rääkimast ja laulmast jämeda häälega.

Ning see walgustatud Theodorus asus ajama wõõra kuradi kiukasid oma suguwõõsa südametest. Ning pidi püha esiisade usu jälle tõstma õige au kiste. Ning pidi näitama kogu maailmale, kuidas tulewad ajada ja seada needsinatsed usu asjad siin maailma patu orus.

Ja läi tema lahti teistest preestritest ja wäärjumala sulastest ning selles ilma laanes hakkas kuulutama õiget usku. Ning kõik ta suguharu liikmed tulid temaga.

Ja ei olnud Theodorusel weel süda paigal, kui ta kõik oma suguwõõsa liikmed, kes asusid tuntud Tuule Lipu mägedel, mis on üks Liibanoni mägestiku haru siinpool Jordanit, oli kogunud oma püha waimu kogudusse, waid ta asus pöörama ka kõiki teisi suguharusid õige walguse poole.

Ja wõttis tema kätte oma kepi ellik sau ning läks istutama oma seemet kuradist rikutud mulda. Ja üks Sküütia ja Sarmaatia naine jälgis temale ning kandis nurisemata ja waga meelega ta püha usu kirjanduse raamatuid, et jumala mehe pea saaks mõtelda paganate lõõmise pilaane. Ja see naine sai hüüdud Theodorusе kogudusе poolt omawahel „bogoroditsaks", mis on üks Sküütia ja Sarmaatia keelne sõna. Kuid Theodorose koguduse liikmed laususid selle nime pilgates ent miite nii mõteldes.

Ja kui nad nii rändasid ja kannatasid õige usu pärast ja selle naise jalad olid wermetes oma karjase kõrwal sammumisest, siis sai pehmeks Theodorose süda ta wastu. Ja ta ütles tema wastu:

„Armas õde Issandas. Olen näinud su suurt kannatamist minu pärast ja mina tahan sulle ühe sooja koha anda minu koguduses".

Ning nii sündiski, kui Theodoros tuli tagasi, et ta tegi tuule alla koguduse laekahoidjale, ent truu naine pidi weel ootama, nagu ootas isa Jakob hea peale. Sest kõik suguharu liikmed ei olnud pehmed selle sküütia naise wastu ja panid sinna kohale ühe oma mehe. Ent Theodoros ja ta usu kaaskannataja palusid järeljätmata Jahwet, et see aitaks wäärata ka seda meest, kes weel seisis tee peal ees. Ärdad palwed tungisid Jahwe südamesse ning ta wõttis kuulda nende palwe.

Ja siis sündiski nii, et nagu Theodorose palwerännakul see sküütia naine, Emilie nimi, kandis oma hingekarjase järele palweraamatuid, olles usu eest wõitlejale ihulikuks toeks, nii sai tema nüüd paremaks käeks usuasjade juhtimisel selles suguharus. Sest Issand ei tee wahet mehe ja naise wahel, waid waagib neid usu suuruse järele.

Ning Theodoros ja Emilie tänasid Jahwet, et see oli kõik raskused weeretanud nende teelt.

Ja siis ütles Theodoros: „Ei ole hää, et hingekarjane üksi on kõigi ilma tuulte pääl ja mõni elumaru wõib panna tema seisukoha kõikuma. See wõib panna kõikuma ka selle naise koguduse laeka juurest, kes nii nurisemata kannud usu seletamise raamatuid ja olnud oma preestrile ihulikuks toeks.

Ja siin peab muutus tulema, et õige usk ja usu asjade ajamine saaks nii kindlaks, et üksi Paal ega Pell ei saaks siin muusata ninatäitki õhku".

Ja siis Theodoros tegi nii, et kutsus koguduse wanemateks ja oma kirjatundjateks kaks ustawat inimest Hiiobi suguharust. Ja oma päris naise ning naise wenna ning naise isa laskis ta kutsuda ka neid juuda suguharu asju ajama. Ja ei olnud teistel seal siis enam sõnagi ütlemist, wähem weel sküütia naise töö kõlge puutumist, keda siis mõned jumalawallatud hakkasid hüüdma selle farmaatia naiseks jõnaga, mida nad aga mõtlesid teisiti.

Ja et Hiiobi suguwõõsa olt usu juhtimiseks kaasa tõmmatud, siis hakati usu sõwendamiseks seletama neid Hiiobi sõnu. Ja see sküütia ja farmaatia naine, usu seletamise ja rahwa pööramise raamatute kandja läi üle koguduse laekast 500.000 drahma raha ellik 5000 hõbeeeklit, et kogudus saaks ütelda need Hiiobi sõnad:

„Issand on annud, issand on wõtnud, issanda nimi olgu kiidetud".

Ent see juhtus nii, et see Tuule Lipu mägede suguharu elas naabruses teiste suguharudega, kes kummardasid jumalaid, mis olid Theodorose meelest jõledad. Ja olid siiski need Theodorose Tuule Lipu mehed kuulnud paganate mõtlemisi ja ei läinud Hiiobi sõnadega õnge. Sest nad ütlesid, et rahasid pole wõtnud mitte Issand, waid see farmaatia naine."

Ja nad tassisid selle naise ülemkohtuniku ette, kes ei olnud põrnugi Tuule Lipu usu mees ja tahab mõista kohut kombe järele, mis ei ole armsad sellele koguduse.

Ning Theodorose olid tulnud kätte Hiiobi kannatused. Ning ta ringutas käsi ja lausus jumala wastu: „Mu jumal, mu jumal, miks oled sa mind maha jätnud?"

(Tartu ülikooli raamatukogust seitsme seina ja seitsme luku tagant wälja kirjutatud.)

Kirjandus.

Juhan Jaik.

„Rannaliiwalt taewani".

ROMAAN. NOOR-EESTI KIRJASTUS TARTUS. 206 LHK. HIND KR. 3.50.

Moodne aeg nõuab, et kirjandus seisaks „elule lähedal". Kunstiline reportaash — nõnda öelda. See kõigiti sümpaatlik mõte ei tohiks aga absoluutseks muutuda, kirjanduses ainuvalitsejaks tõusta, sest inimese maitsenärv — olgu raamatulugemise wõi muu suhtes — nõuab ikkagi waheldust, mitmepalgelisust ega lepi ainult tolle aktuaalse elu kajastusega, mis on seatud moodsa kirjanduse lipukirjaks.

Kõiki peab olema. Wahest tahad pugeda ka wälja ümbritseva elu koorikust ja lennutada mõtteid kaugemaid radu pidi. Hüpata argielust pühapäeva, realiteedist kujutluste maailma — inimese waim ja süda on kord niisugused. Läheb warsti igawaks sorida oma kunstimeelega ainult selles rägastikus, millega niikuinii igal sammul tegelikus elus kokku puutud.

Ses mõttes wõib Juhan Jaigi uut romaani „Rannaliiwalt taewani" lugeda päris rõõmuga. On küll siingi kaunis tihedaid kokkupuuteid „elulähedusega", kuid teose üldine koloriit õhkub siiski sündmusist ja tegelasist, mis on wälja karanud kõige argipäevsema elu rägastikust kujutluste ja illusioonide maailma, ja see teeb headmeelt. Tundub nagu oleks wäikene sinilill ilmunud tawaliste hapukurkide keskele.

Ärgu mõeldagu seepärast, et teos oleks mingi luuleline intermezzo wõi „lüüriline shokolaad". Seda mitte. Tegelased on igapäewased inimesed, sündmused nende ümber reaalselt mõõdetawad, kuid selle reaalsuse ümber liigub tubli portsjon kenakest fantaasiat, ilusaid kujutlusi, hüppeid rannaliiwalt taewapilwede poole.

Ja sa hüppad rõõmsalt kaasa.

Seda enam, et raamatu keel on koetud rõõmsa huumori kudedega, kerge ja woolawa stiiliga, mis ei saa küll ronida tumedaisse ja ränkadesse sügawusisse — meie ajal nii hinnatav ronimine! — kuid selle eest paneb huwikalt lugema ning kaasa elama.

Romaan oma ülesehituselt ja sisult on meie romaanirakenduses kahtlematult uudne nähe. Noor kirjanik oma suweeedul tutwub wana ingeri kaluriga, Kiwikiisaga, tekib lähem sõprus ja nii jutustabki too Kiwikiisk kirjamehele oma elukäigu. Too elukäik moodustabki romaani peaaine. Iga eluepisood on rakendatud omaette peatükiks — milliseid wõib wäga hästi teineteisest ka lahus lugeda. Kuid autor on osanud neid üksikjuhtumeid siduda siiski sedawõrt, et saame lõppeks päris tervikliku raamatu.

Jaigi stiilis on wärskust ja kujutlusrõõmu. Meie ajal waadatakse küll wiltu humoristlikule käsitluslaadile, „kurjaks" põljetonismiks tembeldamine tähendab juba kunstilisest seisukohast alawäärtuslikku. Olgugi nii, kuid sageli osutub paratamatult too „kunstiline" stiil igawaks ja puiseks, „põljetonism" aga elawaks ja rõõmsaks. Muidugi, kui pole kaldutud tühja pealiskaudsusesse ja hõredasse wigurdamisse.

Jaik on suutnud sellest hoiduda. Ja nii saame lõbusa raamatu, mida meie nukral ja raskel ajal on otse tervislik lugeda. Juba peatükkide nimetused, nagu „Mere wiinanisa ehk wanaisa kalurite parlamendis", „Suur merelahing Kroonlinna all ja Lahna Jaakko poja maalahing Piiteris", „Palawa südamega külmale maale ehk Pärnu merirebased saagijahil", „Jäämere kaagalinnukene Ingeris ehk kuningas Karanuki saadab Kiwikiisa keiser Kulla jutule" jne. märgiwad ära teose üldise koloriidi ja annawad tunnistuse wärskest ning lustlikust waimust.

Raamat, mis kindlasti peaks koguma arwuka hulga lugejaid.

Rj

Mäss Asooridel sumbutatud.

Portugali walitsuse lootused paranewad.

Lissabonist, 20. aprillil. Liiguwad kuulduseд, et Portugali ekspeditsioonwägede korpus okupeeris Terceira saare Asoori saarestikus. Pärast esimesi wõitlusi Angra linna juures walitsuse wägedega taganesid mässajad mägedesse.

Ka walitsus teatab, et Ponta Delgadas andsid mässajad pühapäewa hommikul kl. 3 alla. Osa mässajaid põgenes laewadel. Nii wõiwat mässu Asoori saartel lõppenuks lugeda.

Terceira saarele saadeti enne wallutamist ultimaatum — kui mässajad endid teatud aja järele alla ei anna, pidid saare all ajuwad ristlejad „Vasco da Gama" ja „Cavalho de Aranjo" saart pommitama. Linnade elanikkudele anti nõu lahkuda. St. Jorge ja Graciosa saarekesed olid juba warem wallutatud.

Riigipööre Madeiras paistab lähinewat samuti oma loomulikule lõpule. Madeiral olewat Portugali suurtükipaatide poolt läbi wiidud blokaadi tõttu toiduainete puudust juba tunda, kuigi praegu see weel eriti silma ei torkawat. Samuti olewat saarel walgustusainetest puudus, mis on wiinud elektritarwitamise piiramisele. Samuti olewat juba peenest rahast puudus.

Mässu likwideerimist walitsuse wägede poolt olewat oodata peatselt.

Tartu teated.

Tartu üliõpilaskond Ingeri küsimust arutama.

E. Ü. S. „Põhjala" algatus.

Soome üliõpilaskonnas ülestõstetud ingeri küsimused leiavad suurt wastukaja kogu kultuurilmas. Eestis pole siiski sellele küsimusele pööratud tähelepanu, peamiselt wastawate andmete puudumisel. Alles wiimastel päewadel on meie hõimumeelsetes üliõpilasorganisatsioonides seda küsimust arutatud.

E. Ü. S. „Põhjala" on esitanud ettepaneku üliõpilaskonna juhatusele asi üliõpilaskonna edustuses arutusele wõtta ja seisukoha wõtmiseks wastawat materiali muretseda. Ühtlasi on mainitud organisatsioon esitanud samad ettepanekud üliõpilaskonna hõimuesindusele.

Peale selle astus E. Ü. S. „Põhjala" selles küsimuses kontakti Soome liitlasorganisatsiooni Etelasuomalainen Osakonnaga, ühtlasi pöörates Akadeemilise Karjala Seltsi ja Soomes töötawa Ingeri toimkonna poole wajaliku informatsiooni saamiseks ja wõimalikul korral koostöö loomiseks.

Kus saawad korterit ekskursioonid.

Peagi algab koolide ekskursioonide hooaeg, kui ilm sõemaks muutub. Juba nüüd on eeltööd ekskursioonideks käimas. Tartu linnakoolivõimlus on saanud juba rohkesti järelpärimisi eelteateid ekskursioonide tuleku kohta, mille [illegible] on asutud ka nendele korterite korraldamisele.

Ekskursantide kodu on Jaama tänawalt üle toodud Gildi tän. nr. 8. Siia wõib paigutada 100—200 ööbijat. Woodeid on olemas 70. Kaasa tuleb wõtta woodipesu, waip ja padi. Suwel on wõimalik ekskursante mahutada ka kooli ruumidesse suuremal määral, kus magamiseks on kasutada ainult õled.

Tegelikude kulude katteks tuleb maksa ööpäewalt woodi tarwitamise eest 30 senti, magamise eest õlgkotil wõi madratsil 20 senti ja õlgedel 15 senti.

Ekskursantide rühmad wõiwad korterit saada weel Noorte Naiste Kristlikus Ühingus Suurturg nr. 3 ja Noorte Meeste Kristlikus Ühingus Wallikraawi tän. nr. 23.

Esimeses saawad öömaja 30 isikut makstes 50 senti woodi eest teises kuni 200 isikut, makstes woodi eest 35 senti ja magamise eest maadluskotil 20 senti.

Eesti Kirjanduse Seltsi üldkoosolek.

Koosolekut peetakse pühap. Aia 46. Peale seltsi tegewuse ülewaate, aruannete ja walimiste wõetakse sõelumisele meie tõlkekirjanduse küsimused. Nimelt ilmub meil aasta jooksul sadakond tõlget, lugeja ujutatakse üle, kuid puudub selgus, mis seal on head ja mis halba. Tuleks selgeks teha, missuguste raamatute tõlkimine meile tarwilik. Teiseks pole iga tõlkimine weel suguai wastuwõetaw, kuna wõib tõlkida ka nii, et teose wäärtused lähewad kaotsi ja antakse edasi ainult wäga puudulik äratõmme nagu mingi odaw foto heast maalist. Need küsimused nõuaksid põhjalikku sõelumist.

Läti põllutööskooli õpilased tulewad Tartu.

Läti Nurmuisha põllutööskooli õpilastest tuleb juunikuu alul 50 isikuline ekskursioon Eestisse, et tutwuda siin peamiselt Tartu ülikooli põllumajanduslike katsejaamadega ja Tartu ümbruse põllumajandusega. Ekskursiooni wõtab wastu ja annab korteri Tartu Eesti Põllumeeste Selts. Ekskursioon jääb Eestisse 1 nädalaks.

57 aastat poeleti taga.

Tartu wanem äriteenija 70 wastane.

Tartu wanem äriteenija Erma Semenow pühitseb täna oma 70-aastast sünnipäewa.

Juubilar on sündinud 21. apr. 1861. a. Tartus. Juba 13 aastajelt astus ta Kaubahoowi „Fürstowi" riideäriste teenistusse õpilasena, kus 5-aastaje õppeaja möödumisel teenis weel 10 aastat sellina. Selle järgi wiibis Semenow 7 aastat Törwas, kust jälle Tartu tagasi tuli. Siin pole wist küll ühtegi manufaktuuräri, kus juubilar pole teeninud pikemat aega. Wiimased 11 aastat on ta olnud Karl Abeli riideäris Kaubahoowis. E. Semenow on oma kohuseid korralikult täitnud ja olnud eeskujuks mõnelegi nooremale ametiwennale.

Ta on oma kutsele kogu hingega andunud ja püüdnud Tartu äriteenijaid ühiseks pereks liita, olles Tartu äriteenijate ühingu asutaja liige ja töötades ühingus kaasa kogu selle tegewuse kestusel.

Töösturid pidasid aasta koosolekut.

Tartu Töösturite Keskühing pidas pühapäeval oma aastapeakoosolekut. Liikmeid oli kokku tulnud umbes 60. Koosoleku juhatajaks waliti kullasepp Tiido.

Aasta tegewuse aruandest selgus, et ühingu üheks suuremaks tegewusharuks on olnud töästustesse puutuwate seaduse eelnõude arutamine, nende kohta seisukoha wõtmine ja kaasa aitamine nende eelnõude kiiremaks teostamiseks. Aasta kestel on nii mitut seaduse eelnõu arutatud ja üks neist, nimelt töästusõpilaste seadus on juba riigikogu poolt seadusena maksma pandud.

Ühingu rahaline läbikäik on olnud aastakestel 700 kr. ümber. Ka on suudetud likwideerida ühingu wõlad.

Eelarwe oli koostatud ja wõeti wastu eelmise aasta eelarwe piires. Tegewuskawana rõhutati tarwet jatkata oma seisukohtade awaldamist töästusi puudutawate seaduste eelnõude kohta.

Ühinau liikmete matusekassat otsustati täiendada, et sealt abiandmist saaks rohkemal määral teostada.

Läbirääkimistel wahetati mõtteid meie maksuinspektorite ja ärimaksu komiteede kohta.

Esperantokeelne jumalateenistus leidis tähelepanu.

Kewadpühade ajal esperantisiide kongressi puhul Tartus ülikooli kirikus peetud esperantokeelne jumalateenistus, mis raadio kaudu edasi antti, on leidnud laialdast poolehoidu nii siis- kui wälismaal.

Prof. H. B. Rahamägi on saanud hulk kirju meie naabermaadest, nagu Soomest, Rootsist jne., kus ollakse huwitatud ja palutakse, et edaspidigi Eestist jälle mõnd esperantokeelset jumalateenistust raadios edasi antaks.

Ak. Usuteadlaste Seltsi 10-a. juubel.

Pühapäeval pühitses Ak. Usuteadlaste Selts oma 10 a. kestwusjuubelit. Selts puhuks oli korraldatud hommikul pidulik jumalateenistus ülikooli kirikus, kust mindi üliõpilasmaja juubeliaktusele. Õhtul oli ühine koswiibimine seltsi liigetele ja wilistlastele.

Ak. Usuteadlaste Selts on 10 a. jooksul awaldanud elawat tegewust. On peetud üldse 98 referaati ajalooliste, dogmaatiliste, eetiliste jne. teemade üle. Peale selle on usinasti töötatud usuteadusliikude oskussõnade kallal (1928. a. ilmus wihk „Usuteaduslikke oskussõnu"). Praegu on seltsil 79 liiget ja 55 wilistlast.

Juubeli puhul ilmus seltsi wäljaandena album „Ak. Usuteadlaste Seltsi kümme aastat." Raamat sisaldab kirjutisi prof. Rahamäelt, prof. Köpult, prof. O. Sillalt, õp. A. Kuusikult, õp. J. Laurilt j. t.

Königsbergi õppejõud Tartus.

Eila jõudsid lõunase rongiga Tartusse Königsbergi professorid J. Bürgers, J. Paneth ja J. Nadler. Jaama olid ilmunud wastu wõtma ülikooli õppejõud erateaduskondadest. Külalised asusid „Grand Hotelli" korterisse.

Königsbergi ülikooli professori loeng.

Prof. Paneth, Königsbergi Albertuse ülikooli õppejõud, esineb täna loenguga ülikooli aulas kell 7 õhtul teemale „Über kosmische Chemie". Sissepääs loengule kõigile waba.

Kaks pidulikku filmapiltu.

Pühapäewal, 10. mail pühitseb ülikooli koguduse eesti pihtkond oma 10 aastapäewa, mis puhul korraldatakse pidulik jumalateenistus, millest wõtab osa ka piiskop J. Kukk.

Laupäewa õhtul kell ½7 leiab aset praost N. Aunwerdti mälestusmärgi awamine ülikooli koguduse kalmistel Tallinna tee ääres.

9. annab 10. edustusele ruumi.

Üliõpilaskonna 9. edustuse lõpukoosolekud on täna õhtul. Esimesel koosolekul wõetakse wastu kassa ja juhatuse ning toimkondade aruanded. Edustuse liikmetele kättesaadetud üliõpilaskonna kassaaruande bilanis on tasakaalus 16.267,28 krooni. Üliõpilaskonna fondides on mungeas aruande kohaselt: haigekassa fondis 9321,38 krooni, õppekirjastusfondis 838,44 kr. ja üliõpilasmaja ehitusfondis 400 kr.

Teisel koosolekul kinnitatakse protokoll ja pärast läbirääkimisi lõpetab üliõpilaskonna 9. edustus oma tegewuse ,et aset anda oma järeltulijale — 10. edustusele.

Samal õhtul on 9. edustuse liikmete omawaheline koswiibimine üliõpilasmajas ühes toimkondade liikmetega, kes on wäljastpoolt edustust.

Morsitudeng.

Mors tähendab ladinakeeles surma. On imeline, et ilmsüütu joogikene, mida iga päew joome, kannab kah seda kurja nime. Klaas morssi tähendab siis õieti — klaas surma.

Ja ometi on neil jookidel, mis tõepoolest surmatoojad, wäga hellitawad nimed — aqua vitae, eluwesi jne. Wiin on elutilk, morss aga surm!

Nii on siin maailmas — kõik pahupidi.

Meie tawaliselt ei märkagi seda. Kõnnime pimesi kaasa kord sisseharjunud kommetele ega mõtlegi roopaid õiges suunas ümber seadma hakata.

On ainult mõned üksikud ideeinimesed, kes end ohwerdawad õiguse maksmapanekuks siin maailmas ja ihu ning hingega selle eest wõitlewad, et igat asja nimetataks õige nimega. Nii wõime sääraste eneseohwerdajate hulka lugeda ka toda tudengit, kes hiljuti pidas ränka ja meeleheitlikku wõitlust morsiklaasi pärast.

Ta wõttis kõige pealt arwesse, et morsiklaas tähendab õieti surmaklaasi ja nii õhutaski ennast ja oma sõpru jooma tähendatud klaasist wedelikku, mis tollele nimetusele sisuliselt wastaks. Wiin toob surma — sõcepärast on ainukene wõimalus morsiklaasist juua alkoholi. Mitte morssi.

Joodigi. Kuid iga reformikatse leiab kadedaid wastuseisjaid ja nii tuligi kurje inimesi ,kes säärase joomise wastu wihamüra tõstsid. Et kui on morsiklaas, siis joodagu ka morssi. Kõik muu on kurjast.

Mis teha taipamatute inimestega! Pole muud teed — kohtusse! Ja nii meie eneseohwerduslik tugeng kiskuski reformiwastased paragrahwi alla, er lastagu inimesel, kes tahab õigust maa peale tuua, ka ausasti wõidelda.

Nii tekkiski too morsiprotsess, mis on umbes wõrreldaw suurte õiguseprohwetite protsessidega ja kus paratamatult nood prohwetid pidid saama märtriteks. Nii sai kannatada meiegi morsitudeng ja tõmmati wõidu asemel pekspupingile.

On ikka nurisetud, et meie akadeemilisel noorsool puuduwad ideaalid ja kõrgemad taotlused. Need nurinad wõime nüüd jätta — tudengkonnas leidub kõigele waatamata suuri ideeinimesi, kes ohwerdawad kõik isiklikku, kui ainult suur mõte wõidule pääseks.

Igal juhul jääb see morsitudeng igaweseks ajaks meie ajalukku. Rõõmuks wõi pahameeleks, kes seda oskab nüüdsel ajal õieti ette arwata!

•

Aga on teistlaadigi ideetaotlejaid siin maises maailmas. Nagu see „Rahwalehe" mees, kelle igatsused teaduse templi järele kaswasid nii suureks, et ei suutnud enam wastu seista ning ehtis oma pea akadeemilise trikoloriga.

Kahjuks küll — wõõra omaga. Kuid sel pole olulist tähendust, peaasi, püüdmine kõrgeima poole on juba hinnataw. Igatahes samawõrra kui eelmise, morsitudengi, oma.

Nii et wõiksimegi edaspidi kõiki sääraseid ideemehi akadeemilises raamis nimetada morsitudengiteks. See wastab sisuliselt, kui wõtame arwesse, et „mors" tähendab ladina keeles kurja.

Tristan.

KÕNE

Karskuslidus, Jakobi tän. 8.

Teisipäeval, 21. aprillil, kell 7 õhtu.

Teem:

Jumala inimene.

Kõneleb: **mr. W. H. Baxter — Londonist.** Sissepääs maksuta. — Korjanduseta.

Skautide kewadine tegewus.

Skautide malewa tegewus on elawaks muutunud. Suuremaks tegewuseks wõiks nimetada rühmade omawahelisi wõistlusi mitmesugustel aladel. Kui üks rühm pühapäeval Toomemäele üles seadis 41 linnupuuri, siis katsusid teised rühmad seda arwu omaford üle trumbata jne. Eriti palju on tehtud käsitöid — telgi, ehituste, majade, lennukite j. t. mudeleid. Nüüd aga oodatakse jüripäewa pidustusi. Siis selgub wõistluste kaudu malewa parem rühm.

Eelolewast tegewuskawast wõiks nimetada: 10. mail jüripäewa pidustused, kus malewa teeb traditsioonilise jalutuskäigu, korraldab paraadi, käsitööde ja oma ruumide näituse, lõkketule. Külmade ilmade korral peetakse jüripäewa pidustused 17. mail.

Praegu on malewas üle 400 liikme. Kewadkuudel näitab liikmete arw järjekindlat tõusu. Malewa wanema prof. Waldroki kaasabil on praegu käil telkide muretsemine laagrihooajaks. Telgid antakse paremale rühmale ja paremale salgale antaiuks. 10.—17. maini on kawatsus korraldada skautluse tutwustamise nädalat üle riigi.

Seltskond suhtub skautlusse soojalt, sest skautide tegewus seisab wanemate kontrolli all.

Lootusringide päew 9. ja 10. mail.

Õpetajate liidu soowil on lubanud haridusministeerium korraldada tänawu koolide lootusringide päewa 9. ja 10. mail. Laupäewal, 9. mail pühendatakse karskusküsimusele koolides kaks wiimast tundi.

Hakkawaid haigusi.

Tartu linnas registreeriti hakkawaid haigusi möödunud nädalal: farlakid 2 juht. ja suguhaigusid 14 juht., kokku 16 juhtumist.

Jõudis müügile

moeleht

Modenschau nr. 221.

„POSTIMEHE" raamatukaupl. Tartus, Suurturg 16.

„Veronika" seep on kõige parem!!

Ringi ümber kodumaa.

„Waimud" Rakweres. Rakweres, Tartu tän. elab wanainimene Mai W., 70 a. wana. Tütar oma mehega elab Narwas. Mõni päew tagasi tuli õhtul wanainimese juure keegi noormees, kes talle ühe kirja andis ja sellele wastust palus. Et wanainimene ise enam lugeda ei suuda, palus ta noormeest hiljem wastuse järele tulla. Kohe lahkus ka noormees. Wanainimene läks sellejärele naabri poole, et kirja sisu teada saada. Lugedes naabri pool kirja, kuuldi äkki wanainimese toa uksest käimist. Waatama minnes oli aga tuba tühi. Kiri oli sisukine, milles tütar palub, et ema Narwa sõidaks. Et aeg hilines ja noormees tagasi ei tulnud, heitis wanainimene magama. Õõsel hakkas keegi woodi all end liigutama. Hüüleie peale, kes seal on, ei wastanud ja wanainimene tahtis juba rahulikult ninuda, kuid märkas, et keegi toas liigub. Woodist tõustes põrkas aga kokku kellegagi, kes woodi jalutsi kohal seisis. Ematuse tõttu ei suutnud wanainimene häält teha ja toibumisel oli tuba tühi. Naabreid üles ajades ja järele waadates selgus, et toa uks oli lahti ja toast oli ära wiidud mitmesugust pesu ja asju 100 krooni wäärtuses. Selgus, et tegemist oli wale kirjaga ja sama noormees pani ka warguse toime.

Naiskodukaitse Järwa ringkonna ajemikkude peakoosolek peeti Paides 19. sp., mispuhuks oli kohale sõitnud ka keskjuhatuse esinaine pr. M. Raamot. Kantii ette tegewuse aruanne, mille järgi on Järwa ringkoma juhatus edukalt töötanud. Kahjuks oli waremini malewa juhatuse ja ringkonna esinaise prl. Lusmanni wahel arusaamatusi, mistõttu senine esinaine prl. Lusmann jäi walimistel wähemusse, waid waliti juhatus enamjagu uus; esinaiseks pr. L. Eilart, sekretäriks pr. H. Stein, muud juhatuse liikmed — prl. Estenthal (end.), prl. H. Hanson (end.) ja pr. Reitkam (uus). Esindajaiks naiskodukaitse kesskogusse waliti pr. L. Eilart, prlid Lusmann ja Kajs. Koosolek möödus rahulikult ja asjalikult.

Isikumaksu alandamine Saarel. Senini oli Saare wallas, wõrreldes teiste ümbruskonna waldadega, kõige odawam isikumaks. Uue ajakohaje algkoolimaja ehitus nõudis wallalt erakordseid kulusid, mille tagajärjel läimud aastal isikumaks wäga kõrgele tõusis, nimelt 20 krooni meestele ja 10 krooni naistele, millise maksu tasumine kehwematele täiesti üle jõu käis. Wallawolikogu leidis wõimaliku olewat käesolewal aastal isikumaksu alandada ja määras maksuks meestele 12 ja naistele 6 krooni. Wallawolikogu loodab tulewal aastal weelgi makse alandada.

Hiljuti peeti Saare naiskodukaitse aastapeakoosolekut, kus otsustati: lähemal ajal korraldada sanitaarkursus. Uute juhatusse waliti: esinaiseks pr. Anni Wosmi, kirjatoimetajaks prl. Pauline Puursepp ja laekuriks Linda Kask.

Wändra ühispanga tegewusest. Wändra ühispank tegutseb tänawu juba 24. aastat. Möödunud aasta jooksul oli ühispanga arwete läbikäik 8.718.312,61 krooni; äriseis aasta lõpul 200.395 kr. Tulude ja kulude arwe on 19.350,37 kr. peal iaakaalus. Kulude hulgas on lootusetu wõlgade mahakustutamisi 2041 kr. Selletõttu aruanne ei näita ülejääki. Aasta jooksul on wekslilaenud 6000 kr. ja kontokorrentlaenud 4000 kr. wõrra wähenenud.

Puka raamatukogu otsib ruume. Puka wabatahtliku tuletõrjeühingu raamatukogu, mis täidab ka awaliku raamatukogu ülesandeid, ajub praegu tuletõrjeühingu seltsimajas. Need ruumid aga otsutuwad ebajõudsaiks: on kitsad ja ajutwad alewiku ühel äärel. Raamatukogu juhatus seda küsimust kaaludes leidis, et raamatukogu ülewiimine uutesse ruumidesse on mõõdupäätemata. Peeti läbirääkimisi ka Walga maawalitsuse haridusosakonnaga. Maawalitsus awaldas nõusolekut raamatukogu ülewiimise korral maksta ruumide üüri ja walgustusraha, kui leitakse awarad ruumid, kus saaks awada ka lugemislaud. Lähemal ajal kawatsetakse kutsuda kokku erakorraline peakoosolek küsimuse lõpulikuks lahendamiseks.

Laewaõnnetus Rõikani.

Praegu on käimas Põltsamaa (Paala) jõe weesängi süwendustööd. Alates jõesuust, on tööga jõutud juba Rõika klaasiwabrikuni lähedusse — ainult 1 km ja jõgi oleks sõiduwaba wabrikuni. Kõik lootusidki, et praegused tööd jätkuwad kuni wabrikuni kui elawa liikumise keskuseni, ometi on senistele töödele tulemas takistus sealt, kust ei wõidud seda sugugi oodata. Nimelt on ka põllutööministeeriumi tähelepanu juundunud samaaegselt sellele jõele, tahtes teostada weesängi süwendust pealpool Rõika wabrikut. Töödega tahetawat alguse teha juba kohe ja samade masinatega, mis seal tegutsemas. See tähendab, et ühekilomeetriline süwendamata osa peaks jääma püsima, kuni süwendustööd pealpool Rõika wabrikut tehtud.

Olgu siinkohal allakriipsutatud, et kohalike elanike üldisoow on, et jõe süwendustöö liikumise keskuseni teostuks enne ja siis alles pealpool wabrikut, nii siis — peatumatult ülespoole. Igatahes miskisugust erakordist põhjust praeguse töö katkestamiseks pole, mispärast põllutööministeerium wõiks oma hea kawatsusega küll wähe oodata, kuni esimene töö wiidud lõpule.

Õnnetus külaskäigul.

Pühapäeval juhtus Nõmmelt Elwasse küllasõitnud pr. Marta Pihlikuga õnnetus. M. P. uurdis kukkudes jalalu. Esimest abi andis Elwa arst, kuna õnnetu esmaspäewa hommikul Tallinna haigemaja toimetati. Pr. Pihlik on Krediitpanga Nõmme osakonna juhataja abikaasa.

M. Tarase kontsert edasi lükatud.

„Wanemuise" uus tenor Martin Taras pidi esmaspäewa õhtul esinema iiseisiwa kontserdiga prof. Lemba kaastegewusel. Pileitte müük oli elaw ja saal oleks pea wäljamüüdud olnud, kuid esmaspäewa hommikul selgus, et M. Taras on järsku haigeks jäänud. Arstid arwatwad, et paranemine wõtab üle nädala aega. Sellepärast on kontsert edasi lükatud ja peetakse ära 6. mail, kus maksjawad esmaspäewaks ostetud piletid.

Perekonnaseisu teated.

Möödunud nädalal on Tartu linna perekonnaseisuameti registreeritud järgmised perekonna eisu muudatused.

Sündinud: Luule Bamberg, Tamara Njeshenski, Karl-Heints Deinhardt, Rein Kristian, Irtina Jaskow, Hillar Mägi, Maimu Wiro, Eewald Kuiw, Ole Pärn, Uudo Lepik.

Abiellumiseks joowi awaldanud: August Auerbach ja Alma Molok, Trofim Bokownew ja Minadoora Feklistow, lodakondusseta Semjon Peretrjagin ja eesti kodanik Alma Surra, Eduard Meenow ja Amaalie Fuks, Wilhelm Garschnek ja Heleene Ignatow. Ilmar Weskimets ja Lotwiise-Elfriide Teller, August Sepp ja Maria Güldenkohw.

Abiellunud: Elmar Rein ja Melaanie (Amaalie) Isupow sünd. Mihkelson, Aleksander Sillasoo ja Anna Saar, Artur Zäuram ja Heleene-Marie Zakkaja, Nikolai Woormanik ja Linda-Josephiine Tammets, Karl-Eduard Teder ja Alma-Rosaalie Tahk.

Surnud: Harri Pärtelpoeg 22 a. w., Willem Teimann 25 a. w., Kustaw Perli 65 a. w., Johanna Heimberg sünd. Schneeberg 67 a. w., Leena Kill 73 a. w., Elmiire Bleski sünd Schults 95 a. w., Kustaw Purkas 63 a. w., Wanline-Elisabet Röömberg 83 a. w., Oskar Karlson 61 a. w., Hans Waga 52 a. w., Heleene Udras sünd. Pulmann 59 a. w., Maimu Wiro 4 päewa w., Woldemar Laumets 18 a. w., William-Aleksander Seeland 23 a. w., Heleene Rebane sünd. Paade 59 a. w., Anna Grentsstein sünd Martin 61 a. wana.

Teater ja muusika.

„Wanemuises" täna od. hind. op. „American girl".

„American girl" on üks elawamaid operetie, mis läinud üle „Wanemuise" lawa, ühtlasi üks naljarikkamaid. Tegewad prd Stukis, Nander, Libene, Suworowa, hrad Lipp, Põlde, Anilane, Waino j. t. Piletihinnad 20—60 senti.

Neljapäewal wiim. korda „Kuulsuse hind".

Wägew ja ülipõnew sõjadraama läheb neljapäewal wiimast korda. Tegewad pr. M. Türk ja kõik meesnäitlejad. Piletihinnad 40—110 senti.

Meeslaulu Seltsi lauluharjutus kolmap., 22. aprillil kell 9 õhtul Karskusliidus.

Üliõpilaskonna segakoori lauluharjutus on teisipäewal kell 20,30 matemaatika instituudis. Laupäewase esinemise pärast kõikide ilmumine tarwilik. Juhatuse koosolek on samal päewal kell 19 üliõpilasmajas.

Miina Hermanni Lauluseltsi segakoori harjutus on 21. sp. kell ¼9 õhtul Lai tän. 28. Lauluseltsi üldkoosolek sealsamas 28. sp. kell ½8 õhtul.

Koosolekud ja pidud.

Akadeemilise Loomaarsti Seltsi koosolek on 20. aprillil kell 20 L-arstiteaduskonna anatoomia auditooriumis. Koosoleku päewakorras muuseas 2 referaati. üliõp. A. Wehik — Were ja sidekoelisele rakkude geneetiline sugulus. Dr. J. Tehwer — Jooni loomaarstiteaduskonna ajalost.

Riigikohtu

Riigikohtu administratiiw-osakonna awalikul kohtuistungil 8. mail on arutusele määratud Jaan Lõhmuse ja Heinrich-Eduard Klaise, Johannes Kallaje, Jüri Jürgensoni, Hans Siimeri enese ja kui oma ödede woliniku, Otto Tuwikese ja Jakob Warisi, Jaan Karna, Gustaw Rohti, Nikolai Krasilnikowi, Gustaw Rohti, Märt Reissari, Emilie Rikko, Heinrich Waldmanni, kaubamaja L. Selmanowitsch ja poja, Rosalie Leeri, Nakwere piimaühingu, Märt Reissare, Hendrik Maasiku, Reginald Dilsi, Jaan Wiilupi ja Jaan Offrili kaebused.

Ülikool.

Ülikooli muusikaõpetaja koht

on filosoofiateaduskonna poolt wabaks kuulutatud, arwates 1. juulist 1931. a.

Kohale kandideerijaid tuleb wastawad soowiawaldused ühes eluloofirelduse ja tegewuse andmetega esitada teaduskonna dekanaati kuni 20. maini j.a.

ülikooli lõpetasid

ja omandasid wastawad lõpudiplomid arstiteaduskonnas: Helmi Freibach — mag. pharm. kraadiga, filosoofiateaduskonnas: Ida Ilisson — (rahwatuule) ja Karl Leichter (filosofia).

ülikooli walitsus kinnitas

dend. med. W. Sawi silmakliinikus wanemaks assistendiks, stud. med. Ilmar Wöörmann — 2. haawakliinikus noorema assistendi k.t., agr. A. Steinberg — loomakaswatuse kabineti wanema assistendi k.t., ülikooli lõpetanu Aleksander Määr — tegelikus zooloogia wanema assistendi k.t.

Mag. agr. A. Mikson

kinnitati diploomitud edasiõppijaks taimekasvatuse alal üheks aastaks edasi.

Brüsseli arstidepäewa

11. istungjärgule sõidab käesolewal aastal (20.—24. juunil) arstiteaduskonna esindajana prof. L. Puusepp.

ülikooli juures

töötab rahwasteliidu waimtöö koostöötamise komisjoni Eesti rahwuslik osakond, mis ellu kutsuti 1929. a. ja mille esimeheks on ülikooli rektor, abiesimeheks prof. A. Piip, sekretäriks prof. W. Kegermann, ameriia liikmeks prof. L. Puusepp ja prof. G. Suits, on otsustanud kooperiida siiseid meie muemate kultuuriliste organisatsioonide esindajate hulgast ja nimelt: hra G. Ney — hariduse- ja sotsiaalministeeriumist F. Tuglas — E. Kirjanduse Seltsist, prof. J. Mark — Õpetatud Eesti Seltsist, mag. F. Leinbock — Eesti Rahwa Muuseumist, mag. J. Semper — Penklubist ja H. Kompus — teatri- ja muusikategelaste liidust.

Sport.

üliõpilaste käsipall.

Pühapäeval jatkusid üliõpilaskonna käsipalli pool-finaal wõistlused. Wõrkpallis kohtusid E. üliõpil. Seltsi ja üliõp. selts „Liiwika meeskonnad. Mäng wõrdlemisi taiawägine, kohati EüS'i wõite paremus, kust ka punktid saadi. Gamed wõidab EüS napilt, kuid kindlalt 15:10 ja 15:11. Surumisi eriti hiilgawaid ei olnud, mängiti ettewaatlikult, sellest kadusid ka effektsed „pommid". Järgneb kohe samade meeskondade waheline korwpall. „Liiwika" tahab rewanšeerida, kuid mängu juhtimine on EüS'i käes, „Liiwika" koostöö ei sobi sugugi ja korwid langewad EüS'i eduks Zimmermanni ja Jakobsoni wiisetest järjest, lõpuseisuks kujuneb ootamatult suur EüS'i wõit 61:28.

Naiste wõrkpallis kohtawad org-matud ja korp! Filiae Patriae. Põnew mäng, kus Filiae hiilgab surumiste wastuwõtmisega, saates segadusse organiseerimatute surujõud prl-d Birki ja Rezoldit, lõpeb siiski org-tude wõiduga 15:10, 14,16 ja 15:13.

Lühiwastused.

P. T—s. „Esimene Tartu rahuleping a. 1351" kui ka „Wana ja Uue Eesti sidemed" ei saa tarwitada.

T. M—s. Ruumipuudusel peab awaldamata jääma.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-ühisus „Postimees".
Trükitud „Postimehe" trükikojas, Tartus.

Meie kalli mehe, isa, vanaisa, venna, onu ja vanaonu

GUSTAV JOHANNSON'i

kirstupanekust ja matusest osavõtjaile ja kõigile neile, kes avaldasid oma südamlikku kaastunnet, avaldavad

südamlikku tänu

kurvad omaksed.

Vägeval, 19. aprillil 1931.

Esiteks härra E. Uigale, kes teda leidis ja kõigile, kes minu armast poega ja meie head venda **Villiam Seeland'it** ta viimsel rännakteel saatsid,

ütleme tänu.

Eriti olgu tänatud ta kaasseltsilised Tartu autojuhid, kes nii suure armastusega jagasid meie ühist leina.

Ema ja õed.

Moodsates mustrites

Bembergsiidi

on kohale jõudnud.

H. BAUMANN.
Tartus, Kaubahoov 1.

Laat

Roela asunduses Tartumaal peetakse 24. aprillil s. a.

VALLAVALITSUS.

KAABUSID

suures valikus odavate hindadega soovitavad

Venn. Lepp
Tartus, Promenadi tän. 2.

Endise kohvik „Linda“

ruumid

(saal, suur köök, eluruumid) üürile anda. Lähemat Tartus, Lossi tän. nr. 18, kella 1—2.

Vahi kaheaastase aiandus-mesindus kooli esimesse klassi võetakse vastu

uusi õpilasi

eelpraktikale

kuni 1. juunini sel aastal. — Lähemaid teateid kooli vastuvõtmise üle saab Vahilt, Tartu kaudu.

Kooli juhatus.

„TERVIS“

nr. 1.

Suurendatud kujul.

Sisu: Prof. A. PALDROCK: Noorsoo suguelust. — Dr. F. TOMSON: Tühik — kopsutiisikushaige suurim vaenlane (9 pildiga). — Prof. A. LUUS: Noored mehed ja suguelu. — Dr. M. ELLER: Suguhaigused tõstavad maal pead (1 pildiga). — Dr. V. SUMBERG: Tunne iseennast. Keele maitsetundmisest (2 pildiga dr. Kahni järele). — Dr. K. KOOK: Haiglane rasedus. — Kõhukinnisus (1 pildiga). — Dr. V. SUMBERG: Kunstlik hingamine. — Lutikas — näotu majasõber (11 pildiga). — Ettevaatust kevadisel jääl. — Tervise kõnetund. — Selgituseks.

„Postimehe“ raamatukauplus.

Rahvarikkas kohas Laiuse vallas Sootaga alevikus täiesti korras ja avar

äriruum

ühes elu- ja kõrvalruumidega üürile anda, arvates 1. juunist s. a. Lähemaid teateid annab ja kaupa teeb Laiuse Laenu-Hoiu ühisuse juhatus igal ajal. Aadress: Laiuse L.-H. Üh. Laiuse. Telefon 8.

Haritud ja majapidamise kooli lõpetanud

tõsine neiu

soovib praktikandiks-keetjaks suuremasse majapidamisesse või asutisesse. Kirjad palun slt. kuni 1. maini „Kalor“ all.

«Vanemuise» teater

Teisipäeval, 21. aprillil kl. 8 õ.
Odavahinnal. etendus.

American Girl.

Julius Blumenthali operett 3 v. Kurt Zorligi muusika.

Pääsetähed 20, 30, 40, 50 ja 60 senti ühes riidehoiuga.

Neljapäeval, 23. aprillil kl. 8 õ.
Viimast korda.

Kuulsuse hind.

M. Andersoni ja L. Stallingsi näidend 4 vaatuses.

Pääsetähed 40, 60, 85 ja 110 senti ühes riidehoiuga.

Tööpakkumised

Juustumeistri abilist

vajatakse Sootaga mõisa. — Adr.: Tartu postk. 10.

Pealisnaha töödele tarvis

õpilast ja töötundjaid

Teada saab Kauba tän. 15, krt. 15, kl. 7—8 ja p. l. 7—8.

Tarvis tublit

maapoissi

maale tallu sulaseks. Kaubelda teisipäeval, 21. aprillil kl. 10 homm. Vabaduse tän. nr. 56, Hermanni maja.

Vajatakse maale

karjust,

tütarlast. Kaupa tehakse Tähe tän. nr. 105—2, 20. s. k. õhtul ja 21. s. k. kella 12—1 päeval.

Tarvis kohe täiesti vilunud

sufakudujat.

Tulla Kauba tän. nr. 15 Tartus, kudumisetööstus.

Vajatakse

teenijat ja karjust

maale. Teateid saab Tartus, Maavalitsuse majas, III korral, teisipäeval 21. aprillil, kell 12 e. l.

Tarvis lastearmastajat vanem.

naisterahvast,

kes ka keeta oskab. Riia maantee 2—3.

Vajatakse korralikku, vilunud

juustupoissi

Tartus, Lepiku tän. nr. 9—1.

Noort teenijat

vajatakse võõrastemajasse, kes kõik maja tööd osavasti ja korralikult ära teeb. Jlmuda kella 8—10 õht. ehk hom. Tartus, Raekoja tän. 2—1.

Tüdrukut

vajatakse maale talutöödele. Kaupa tehakse kojam. juures Raekoja t. 53.

Tööstuse ettevõttes tarvis

osanikku

kapitaliga 300—400 kr. Tööstuse käsu 100 %. Kirjad saata slt. «Nr. 50» all.

Ostmised

Kellel on hea Angleri tõugu

pull

2—2½ aastat vana, sugutamise jaoks müüa. Teat. saata Tartu postkast 156, telef. 252.

Soovitakse osta tarvitatud

weoautot,

kandejõud 1½ tonni. Teatada Tartu, Tähe 134, E. Vetsi.

MAAMEES

on loetavam erapooletu piltidega ilustatud põllumajanduline nädalaleht.

Ilmub adv. **JOH. VIIK'i** tegeval toimetusel.

KAASTÖÖLISTEKS tuntud ülikooli õppejõud, agronoomid, majandusteadlased, tegelikud põllu- ja majapidajad, aednikud, linnu- ja loomakasvatajad jne. Praegusel algaval kevadisel hooajal, kus iga põllumees suurte lootustega oma tööle asub, tahab «MAAMEES» heaks sõbraks ja nõuandjaks olla igale peremehele ja perenaisele, perepojale ja peretütrele, sulasele ja tüdrukule.

Iga teadlik põllu- ja majapidaja tellib sellepärast „MAAMEHE“ otsekohe.

TELLIMISE HIND:

Iseseisvalt:		«Postimehe» kaasandena:	
1 kuu peale	35 s.	1 kuu peale	30 s.
2 „ „	65 „	2 „ „	55 „
3 „ „	100 „	3 „ „	80 „
iga lisakuu	30 „	iga lisakuu	25 „
12 kuu peale	350 „	12 kuu peale	300 „

«MAAMEHE» tellimisi võtavad vastu kõik «Postimehe» tellimiste vastuvõtjad, kõik postiasutused üle riigi ja peakontorid Tartus, Jaani tän. 11—13; Tallinnas, Vene tän. 1.

J. ADAMTAU

TANTSUKURSUSTEL Tartus, Lossi 3, teisipäeval, 21. aprillil s. a. kell ½9 õhtul

kordamisõhtu

demonstratsiooniga.

Demonstr. prl. Spitel ja hr. Piirson

Kavas Tallinna turniiri tantsud: Tango, Quick-fox, Inglise-valss ja Slow-fox. Kõik endised ja praegused kursuslased palutud.

Tõrva linnavalitsus vajab alates 1. maist eelolevaks ehitushooajaks

kutseõiguslist tehnikut ehk nooremat inseneri

kes on olnud tööde juhatajaks ja tunneb eriti killustikteede parandustöid ning bituumendamist ja üldse ehitustegevust (hooneteehitused). Palk 150 kr. kuus. — Eratööde tegemine lubatud. Tempelmaksustatud soovivaldused ühes lühikese elulookirjeldusega ja tunnistuste ärakirjadega saata linnavalitsusele 27. aprilliks s. a.

Tõrva linnavalitsus.

Soovitakse osta **vasest**

wärwimise katelt.

Teatada Võru Linatööstuse Ühisusele. Võru, Kreutzvaldi tän. nr. 59, telef. 37.

Ehitusettevõtjaile!

Immaanueli kogudus annab oma kiriku

põranda remondi tööd wähempakkumisel wälja,

kesknäd., 22. skp., kell 12 päeval Aleksandri t. nr. 26. Töö ja tingimused sealsamas näha teisipäev. 21. skp., kell 12 päeval.

Koguduse juhatus.

TERVIST TULEB KALLIKS PIDADA, TERVISE EEST TULEB HOOLT KANDA.

Ilmus trükist tarvilik käsiraamat igaühele

KARL HINTZER

VÕIMLEMINE PILTIDES

Meil Eestis pole võimlemises tarvitusel kindlat üht süsteemi. Sellepärast on mõeldud käesolev raamatuke materjali koguna, kust igaüks võib tarvisminevat materjali leida. Harjutuste kiiret ülesleidmist võimaldab raamatu nende rühmitus. Tarvilik käsiraamat igaühele, eriti õpetajale koolis, kaitseyäe-, kaitseliidu- ning noorsoo juhtidele. Väljaanne on taskuformaadis. Kes vähegi aru saab kehalise kasvatuse vajadusest, kannab seda raamatut taskus, kui head abimeest.

Hind 1 kr. 20 s.

Raamatu hinna rahas või postmarkides ettesaatjale raamatu kättesaatmine meie kulul. Saadaval kõigis raamatukauplustes.

Pealadu:
„Postimehe“ raamatukauplus
Tartus, Suurturg nr. 16.

Müümised

Müüa juhuslikult hea vähepruugitud Zimmermani

harmoonium

Näha kella 4—6 pl. iga päev. Tartus, Narva tän. 81, krt. 3, hoovis.

Üks suur

anisulepadi

odavasti müüa. Tähe tän. nr. 56—2, II. k., II. eesuks.

Hobune

müüa Purde tän. 15.

Lootsik

(pandor) müüa Lai t. 5.

Müüa kerge lamavoi-

wedrutwanter

M. Pärsimäe kaupluses, Riia 80.

Müüa 2 uut

tööwankrit

Pulestee 29, sepatööstus.

Müüa tamme- ja lepapuust

puhwetikappe,

tammepuust kirjutuslaud, tarvitatud kummut ja pehme mööbel. Aleksandri t. 70—6, tisleri juures.

Mööblit

müüa, muuseas ümmargune söögilaud, puhvet jne. Kesknäd. ja neljapäeval kella 8—3. Tartus, Kroonuaia t. 22—4.

Müüa ilus

puhwetikapp

Türgi diivane, riidekappe, söögilaudu, suuri ja väikseid peeglisid, kummut, nikkel aknariiul Riia tän. 27, Onni äris.

Head välismaa

kaera

on saada. Jahukauplus Jaan Lipp. Turu tän. 2, tel. 10-47.

Juhuslikult müüa

raadioaparaat,

3-lambiline ja pronksist kamina kell, 104 a. vana. Näha Suurturg 13, kellaäri.

Hobune

müüa. Hea sugumära, 7 a. vana, 2 ars. 3 vers. kõrge. Näha iga päev Võru t. 90.

Rutuliselt müüa

talu.

Lähemaid teateid **Kudina vallast** hra Laumetsa kaupl., telef. Kudina 4.

Vesneri mõisas

aasaheinu müüa.

Järele küsida Tartus, Riia t. 77 kontoris, telef. nr. 125. Vesneri mõis, telef. 864

Linna südames hästi töötav

toloniaal-, napsi- ja õllekauplus

äraanda ühes inventari ja elukorteriga ärareisimise tõttu. Teateid saab Tartus, Gildi 3, piimääris.

Juhuslikult ära anda

toiduainete kauplus

ühes piimapoe ning elukorteriga — hästi minevas kohas. Teateid saab Kaubahoov 29, hra A. Luksep'alt.

Aakre-Helmi

võtab „POSTIMEHE“ tellimisi vastu

K. Kütt.

STORMIZING

ADDS 20,000 MILES TO THE LIFE OF YOUR MOTOR

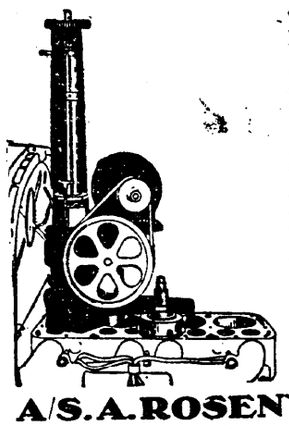

Fordson

OMANIKKUDELE

Kui Teie traktori silindrid liiaks kulunud, ärge vahetage asjata kallist silindri blokki, vaid laske meie töökojas panna uued silindri kestad ja klapipesad, millega Teie traktori blokk muutub samasuguseks kui uuski

A/S. A. ROSENWALD & Co.
TARTUS, SUURTURG 8 TELEFON 300

ETA

Olen saanud väljamaalt

ansamble ja kleidimodellid

(patronid). Õmbleja E. PROST. Tartus, Võru t. 20.

Käidavas kohas hästi sissetöötatud

liha- ja worstikauplus

edasi anda. Pakk. saata slt. „75“ all.

Tööotsimised

Aus, korralik **noormees**

foowib kohta

maale. Teen kõik talu tööd. Tartus, Karlova tän. 102—4.

Korralik

tüdruk

ja **karjus** soovivad maale ühte tallu. Järele küsida Tartus, Uus tän. nr. 2—5.

Korralik keskealine naisterahvas

otsib kohta

maale või linna, töödes vilunud. Kaupa tehakse Kalmistu 27, 21. aprillist kuni 24. aprillini kella 10—1-ni.

Aus, tööarmastaja neiu, vilunud ekstrakti, vürtsi töös

palub kohta

veini — shokoladi — kompveki tööst, kauplusse ehk ükskõik kuhu. Palun teat. slt. «Haritud neiu» all.

Kaks naisterahvast

soovivad maale talu tööle ehk karja. Tartus, Katarina tän. nr. 8, krt. 11.

Maa neiu

soovib virtina ehk perenaise kohta talusse. 10 a. sellel alal töötanud. Tunnistused head. Hotell „Tartu“, tuba nr. 16.

Tunnid

Antakse saksa ja inglise keele

tunde

Tartus, Lai tän. 12, krt. 5, üleval. Kõnetunnid 10—11 ja 3—4.

Korteripakkumised

Kaks ametiskäijat naisterahvast võivad

kaasüürilisiks

tulla vaiksesse perekonda. Tartus, Vallikraavi 17—3, III. k.

Laeva vallas

Tõrna talus võtab «POSTIMEHE» tellimisi vastu härra Henn Maser.

Prof. dr.

E. Blessig

elab nüüd

Tiigi tän. 44, krt. 2.

Võtab vastu endiselt:

Mellini haigemajas

äripäeviti 12—1 ja 5—6.

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused. Kosmeetika.

Kõnet. 10—12 ja 5—7, pühap. 10—12. Soovikorral ka teisel kella ajal kokkuleppe järele.

Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut).

Ämmaemand-masseerija

E. ELLER

Tartus, Raekoja tän. 35

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaemand

S. Amon

Tartus, Poplori tän. 2, tel. 13-30, vastu Maarja kirikut

„Postimehe“

ja

„Maamehe“

tellimisi ja kuulutusi võtavad vastu:

Kodijärwe Pruulil, Peeter Wiil.
Märjamaa Päärdul, M. Priimets.
Pala ag., Fr. Willemson.
Mägiste Waalul, Henn Sarw.
Vana - Kastre seltsimajas, Lavrentjev.
Kudina vallas, Lilo asund., Osv. Villman.
Pedjas, Arn. Anton.

Härra E. Kisberg'i kaupluses

Kambjas

müüakse **„Postimehe“** ja **„Maamehe“** üksiknumbreid.

Kuulsaim hiromant

Ainuke tõetundja kes inimese saatuse ära ütleb. Turu tän. 75—4.

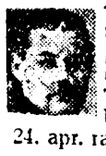

Täiuslik Tõe prohv.

Peep (Astro Hiro)

Täpne saatus, õnn.
Uueturu 25.
24. apr. rahukogus. Väljalõig.